

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Územní samospráva – vliv volebního systému na
výsledky voleb zastupitelstva obce Strašice**

Bc. Michaela Pechová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Michaela Pechová

Podnikání a administrativa

Název práce

Územní samospráva – vliv volebního systému na výsledky voleb zastupitelstva obce Strašice

Název anglicky

Local government – Influence of the electoral system on the outcome of elections local authority of municipality Strašice

Cíle práce

Cílem práce bude posoudit účinek komunálního volebního systému v případě voleb zastupitelstva malé obce České republiky. Cíl vychází z předpokladu, že v prostředí malých obcí převládá volba jednotlivých kandidátů (tzv. panašování) před výběrem celých listin kandidujících politických subjektů. Míra zjištěné disproporcionality systému bude východiskem pro úvahu nad legitimitou současné právní úpravy Zákona o volbách zastupitelstev obcí v případě malých municipalit. Dílčím cílem k naplnění cíle hlavního bude popis politického života vybrané obce a analýza výsledků voleb a volebního chování v kontextu daného volebního systému.

Metodika

Práce bude pojata jako případová studie. Vybraným subjektem šetření bude obec Strašice (okres Rokycany). Objekty výzkumu budou zejména voliči účastníci se voleb místního zastupitelstva, jejich volební chování a znalost účinků komunálního volebního systému. Data potřebná pro naplnění cíle práce budou získána studiem volebních dat, která jsou dostupná díky Českému statistickému úřadu (www.volby.cz) a dále pak technikou dotazníkového šetření voličů místních voleb.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Komunální volby, volič, výsledky voleb, zastupitelstvo obce, Strašice, volební chování, preferenční hlasy

Doporučené zdroje informací

BALÍK, Stanislav. Komunální politika Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 1 vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav. Obce a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa Publishing, 2008. 165 s. ISBN 978-80-87197-00-4.

KREJČÍ, Oskar. Nová kniha o volbách. Praha: Professional Publishing, 2006. 482 s. ISBN 80-86946-01-0.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2016

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 10. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 02. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Územní samospráva - vliv volebního systému na výsledky voleb zastupitelstva obce Strašice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. 3. 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D. za odborné vedení a konzultace, ochotu, cenné rady a připomínky při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat panu Ing. Františku Neradovi a paní Editě Kleknerové za spolupráci a poskytnuté materiály.

Územní samospráva – vliv volebního systému na výsledky voleb zastupitelstva obce Strašice

Souhrn

Obsahem diplomové práce je zhodnocení vlivu volebního systému na výsledky voleb zastupitelstva obce Strašice. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. V teoretických východiscích jsou popsány kromě lokální demokracie a jejího historického vývoje také jednotlivé pojmy související s územní samosprávou a komunálními volbami. Vlastní část práce se zabývá představením obce Strašice, vývojem komunální politiky v obci a rozбором volebních programů, volební účasti a v neposlední řadě také rozбором výsledků komunálních voleb v letech 2002 až 2014. V závěru diplomové práce je zhodnocen vliv volebního systému a popsány specifické charakteristiky komunální politiky.

Klíčová slova: komunální volby, volič, výsledky voleb, zastupitelstvo obce, Strašice, volební chování, preferenční hlasy

Local government - Influence of the electoral system on the outcome of elections local authority of municipality Strašice

Summary

The aim of this diploma thesis is to evaluate the influence of election system on the results of the municipal elections Strašice. The work is divided into two main parts. In the theoretical part are described in addition to local democracy and its historical development also individual concepts related to territorial autonomy and municipal elections. The main part of this work describes the introduction of the municipality Strašice, development of municipal politics and analysis of election programs, voter turnout and last but not least the analysis of the results of municipal elections in 2002 and 2014. In the end, diploma thesis evaluates the influence of the electoral system and describes the specific characteristics of local politics.

Keywords: municipal election, voter, elections results, local authority of municipality, municipality of Strašice, election behaviour, preferential voices

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	12
3.1 Lokální demokracie.....	12
3.1.1 Období Rakouska Uherska	12
3.1.2 Období první republiky.....	12
3.1.3 Období druhé republiky	13
3.1.4 Poválečné období.....	13
3.1.5 Období přechodu k demokracii.....	14
3.2 Územní samospráva	14
3.2.1 Vznik územní samosprávy.....	14
3.2.2 Fungování územní samosprávy	15
3.2.3 Funkce územní samosprávy.....	15
3.2.4 Kontrolní systémy samosprávních územních celků.....	20
3.3 Volby do zastupitelstva obce	21
3.3.1 Volební systém	21
3.3.2 Volební právo	22
3.3.3 Vznik a zánik mandátu	22
3.3.4 Volební obvod.....	23
3.3.5 Forma kandidatury	23
3.3.6 Volební klauzule	23
3.3.7 Volební formule.....	24
3.4 Komunální volby a preferenční hlasy	25
3.4.1 Zavádějící volební systém	26
3.4.2 Smysl preferenčních hlasů.....	28
4 Vlastní práce	30
4.1 Obec Strašice – základní přehled	30
4.1.1 Historie obce	33
4.1.2 Novodobá historie a rozvoj obce	34
4.2 Demografická a ekonomická struktura	37
4.2.1 Vývoj počtu obyvatel.....	37
4.2.2 Věková struktura.....	39
4.2.3 Vzdělanostní struktura	40

4.2.4	Národnostní struktura	42
4.2.5	Náboženská struktura.....	43
4.2.6	Politická struktura	44
4.2.7	Zaměstnanost	45
4.3	Komunální volby v obci Strašice	47
4.3.1	Volby v roce 2002.....	47
4.3.2	Volby v roce 2006.....	52
4.3.3	Volby v roce 2010.....	57
4.3.4	Volby v roce 2014.....	62
4.4	Zhodnocení komunálních voleb a dotazníkového šetření	68
4.4.1	Komunální volby	68
4.4.2	Dotazníkové šetření	72
5	Závěr.....	74
6	Seznam použitých zdrojů	77
7	Seznam použitých zkratk.....	80
8	Seznam obrázků	81
9	Seznam tabulek	81
10	Seznam rovnic	81
11	Seznam grafů	81
12	Přílohy	82

1 Úvod

Politický proces komunálních voleb je odlišný od politického procesu na celostátní úrovni. V minulosti nebyla komunální politika tématem, kterému by byla věnována značná badatelská pozornost. Na počátku 21. století se však zájem o lokální politiku začal postupně navyšovat. Odborné publikace a případové studie například autorů Stanislava Balíka, Jana Čopka, Václava Bubeníčka a Jaroslava Čmejčka významným způsobem napomohly ke zviditelnění komunální politiky a k jejímu rozšíření do obecného povědomí.

Komunální politika je do značné míry odlišná v každé obci. Dalo by se říci, že existuje tolik podob politiky na komunální úrovni, kolik obcí čítá Česká republika. Politický proces na úrovni lokální politiky je ovlivněn mnoha faktory ne vždy na první pohled zřejmými. V menších městech lze pozorovat, že se voliči rozhodují převážně na základě osobní známosti voleného kandidáta, kdežto ve větších městech již voliči přihlížejí k politické příslušnosti kandidáta. Ve větších městech se tedy lze častěji setkat s parlamentními politickými stranami, které působí na celostátní úrovni a tomu také odpovídají volební programy jednotlivých stran.

Vzestup popularity komunálních voleb lze přičítat k narůstajícímu zájmu o lokální politiku jakožto politickému orgánu blízkému obyčejnému životu. Občané si uvědomují důležitost lokální politiky, jež svým vlivem působí na jejich běžný každodenní život, proto patří participace komunálních voleb k těm nejvyšším.

Prostředí územní samosprávy umožňuje svou podstatou vznik lokálních politických stran, které mohou svým volebním programem podchytit problémy či oblasti, s nimiž se mohou voliči lépe ztotožnit.

Případová studie diplomové práce je aplikována na obec Strašice v Plzeňském kraji. Obec byla vybrána na základě předešlé spolupráce v rámci bakalářské práce, ale především z důvodu její velikosti, která je vhodná pro pozorování specifických charakteristik komunální politiky malé obce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce bude posoudit účinek komunálního volebního systému v případě voleb zastupitelstva malé obce České republiky. Cíl vychází z předpokladu, že v prostředí malých obcí převládá volba jednotlivých kandidátů (tzv. panašování) před výběrem celých listin kandidujících politických subjektů. Míra zjištěné disproporcionality systému bude východiskem pro úvahu nad legitimitou současné právní úpravy zákona o volbách zastupitelstev obcí v případě malých municipalit. Dílčím cílem k naplnění cíle hlavního bude popis politického života vybrané obce a analýza výsledků voleb a volebního chování v kontextu daného volebního systému.

2.2 Metodika

Diplomová práce je pojata jako případová studie obce Strašice na Rokycansku. Práce je rozdělena na dvě hlavní části, část teoretickou a část praktickou. Teoretická část práce zaměřující se na charakteristiku lokální demokracie, územní samosprávy, komunálních voleb a preferenčních hlasů, čerpá převážně z odborné literatury či odborných periodik. Dále je teoretická část doplněna o informace získané ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích a ze zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí.

Na počátku praktické části práce je představena obec Strašice, po které následuje analýza výsledků komunálních voleb dané obce. Analýza se opírá především o studii volebních dat, které poskytuje ČSÚ prostřednictvím serveru volby.cz. Dále praktická část vychází ze studií dokumentů uveřejněných na oficiálních webových stránkách obce a obecního měsíčníku „Barňák“. Praktická část je doplněna o dotazníkové šetření, které probíhalo prostřednictvím serveru survio.com. Mezi jednotlivými tazateli byl dotazník šířen pomocí e-mailů a sociálních sítí. Průzkum probíhal od 15. ledna do 15. února 2017. Dotazník obsahoval celkem jedenáct otázek, přičemž jedna otázka byla nepovinná a dvě otázky zahrnovaly možnost rozepsat vlastní variantu, pokud se respondent neztotožnil s nabízenými možnostmi. Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo 64 občanů obce. Nejednalo se o záměrný kvótní výběr. Autorka si je zcela vědoma, že získaný počet respondentů slouží pouze jako orientační vzorek a nemusí souhlasit s reálnými fakty. Data jsou limitována vzhledem k velikosti dané obce a k možnostem autorky diplomové práce.

3 Teoretická východiska

3.1 Lokální demokracie

3.1.1 Období Rakouska Uherska

Rok 1848 s sebou v českých zemích přinesl mnohé revoluční kroky, jako zrušení poddanství a ukončení vrchnostenského zřízení, které bylo nahrazeno organizací samosprávy osob. S tímto rokem přišly také první požadavky na zavedení obecní samosprávy, které byly spojeny se shromážděním občanů v Praze 11. března ve Svatováclavských lázních. Požadavek byl směřován na císaře pomocí dvou petic. V březnu 1849 byla vydána prozatímní právní úprava obecního zřízení tzv. Stadionův řád. Řád vymezoval tři druhy obcí – místní, okresní a krajské, přičemž právní úpravě podléhaly pouze obce místní a jen jejich působnost byla dvojitá – přirozená a přenesená. (1)

Na přelomu let 1851 a 1852 nastaly změny politické situace, kdy 31. prosince byly vydány tzv. silvestrovské patenty se snahou obnovit absolutistický režim. Byla zrušena ústava, samospráva zůstala pouze místním obcím a měl být vypracován nový obecní řád, do jehož doby byl uplatňován Stadionův řád s určitými změnami. (1)

V roce 1861 se Rakouské císařství vydalo na cestu konstitucionalismu, tedy upevňování ústavnosti, s vydáním Schmerlingovy ústavy. V letech 1863 – 1919 bylo volební právo přímé (volba přímo závisí na daném voliči, nesmí být nikterak převáděno na jinou osobu), nerovné (hlas voliče nemá stejnou váhu, existují zvýhodnění voliči s větším vlivem) a nevšeobecné (právo volit závisí na mnoha okolnostech, např. pohlaví, výši placených daní, zletilosti). Důležitost volebního hlasu byla přímo úměrná výši placených daní. Čím vyšší byla odvedená daň, tím významnější byl volební hlas. Obecní zřízení opět získalo svou samostatnou a přenesenou působnost, přičemž rozsah přenesené působnosti se neustále rozrůstal. Konec 19. století s sebou přinesl krizi obecní samosprávy, která souvisela s nedostatečnými finančními prostředky obcí. (1)

3.1.2 Období první republiky

Vznik československého státu vyplýval z vyhlášení zákona č. 11 Sb., o zřízení samostatného československého státu ze dne 28. října 1918. Zákon zaručoval kontinuitu mezi rakouským právním řádem. V působnosti zůstal Říšský zákon spolu s dalšími zákony, které byly převzaty z let minulých. Za existence první republiky nebylo vydáno nové

obecní zřízení, ale bylo přijato několik zásadních novel. Náplní nových novel byl například volební řád, změna názvů obecních orgánů, pravidla jednání či vzájemných vztahů. Dále byly přijaty čtyři finanční novely k obecnímu zřízení a zákon o organizaci politické správy. Novela obecního zřízení z roku 1919 byla platná pouze pro české země. (1)

Československá republika již od počátku směřovala k centralizačním tendencím posilování země. V obcích i nadále přetrvávaly finanční problémy. První finanční novela z roku 1921 měla tento problém odstranit. Účel novely nebyl však naplněn a obce byly nuceny i nadále zvyšovat přirážky k přímým daním. (1)

Z tíživé situace vyplynula potřeba druhé novely, která byla vytvořena a následně vydána roku 1927. Tato novela měla utužit nepřímou závislost samosprávných svazků na politické správě prostřednictvím ovlivňování finančního hospodaření samosprávy. Roku 1930 byla přijata novela v pořadí již třetí, která zrušila možnost obecního zastupitelstva vymezovat nové poplatky či dávky a redukovat bezúčelné výdaje v rozpočtu.

Přetrvávající finanční situace se vyhroutil v době hospodářské krize. Na jejím základě byla přijata čtvrtá finanční novela zvyšující limity přirážek ke státním daním a byly vytvořeny pomocné fondy určené k financování obecních rozpočtů. Ani opatření, která byla přijata poslední novelou, nepřispěla ke zlepšení finanční situace obcí. (1)

3.1.3 Období druhé republiky

Citelný zásah do obecní samosprávy se udál 3. února 1939, kdy vešla v platnost norma o obecních tajemnicích. V této době byl v obcích nastolen tzv. vůdcovský princip.

Dne 15. března 1939 došlo k okupování Česko-Slovenské republiky Německem a Adolf Hitler na tomto území vytvořil Protektorát Böhmen und Mähren. Od této doby byla samospráva značně omezena. Ve více než 200 obcích došlo zcela k rozpuštění obecních zastupitelstev a do čela obcí byli jmenováni vládní komisaři. (1)

3.1.4 Poválečné období

Ani po roce 1945 nedošlo k znovuzavedení samosprávného zřízení. Byl přijat pouze hierarchický systém národních výborů¹. V tomto roce byla zrušena tzv. dvojkolejnost veřejné správy a nahrazena jednokolejností – samospráva již neexistovala a veškerá činnost byla činností státní správy. Výbory, které vznikly

¹ Národní výbory byly základními politickými orgány pracujících.

při osvobození území, byly považovány za reprezentanty obcí. Hlavním orgánem národních výborů byli všichni poslanci tzv. plénum, kteří jako jediní podléhali přímé volbě na základě návrhů kandidátů Národní fronty. Výkonným orgánem výborů byla rada a komise, která měla též patřičné výkonné pravomoci. Nejmocnějším orgánem byl tajemník a předseda. (1)

3.1.5 Období přechodu k demokracii

Prvním krokem k přechodu k demokracii v místní správě byl ústavní zákon č. 14/1990 Sb., o odvolání poslanců zastupitelských sborů a volbě nových poslanců národních výborů. Reálná podoba přechodu na komunální úrovni však není známa, existují pouze regionální průzkumy pro západní Čechy a sever Moravy. K odstranění jednokolejného systému a k návratu k dvoukolejnému veřejné správy přispěl ústavní zákon č. 294/1990 Sb. Základem pro místní státní správu a samosprávu se stala obec. (1)

3.2 Územní samospráva

Samospráva je nedílnou součástí veřejné správy, jež se podílí na správě, řízení a rozvoji společenství občanů. Rozsah podílení se na veřejných záležitostech je dán stupněm demokratizace společnosti. (2)

Územní samospráva je poté právem občanů podílet se samostatně a relativně nezávisle na výkonu té části veřejné moci, která je státem svěřena do rukou subjektů nestátního charakteru. Těmito subjekty jsou veřejnoprávní korporace. (1)

Česká republika je rozčleněna na obce a kraje. Obce jsou považovány za základní územní samosprávné celky, jejichž postavení je upraveno v Ústavě České republiky a blíže specifikováno v zákoně o obcích, který též upravuje orgány obcí a účast občanů na jejím řízení. Kraje jsou poté považovány za vyšší územní samosprávné celky, které jsou upraveny zákonem o krajích. (3)

3.2.1 Vznik územní samosprávy

Na základě schválení zákona č. 367/1990 Sb., o obcích došlo ke vzniku územní samosprávy na území České republiky. Tímto způsobem vznikl nový model dřívějšího zákona o Národních výborech, především tedy v ekonomických otázkách. (4)

V době socialismu neměli občané možnost zasahovat do finanční problematiky obcí a měst. Ratifikace² Evropské charty místní samosprávy a naplňování Ústavy České republiky byla impulsem přizpůsobit dané situaci také zákon o obcích. (4)

Ke vzniku územní samosprávy dochází dvěma způsoby. Přirozený vznik je dán osidlováním daného místa určitou skupinou obyvatel. Pokud dochází k rozdělení nebo spojení více měst či obcí v dané oblasti, jedná se o uměle vytvořenou územní samosprávu. Tyto samosprávy bývají označovány za vyšší stupeň územní samosprávy na regionální úrovni. (4)

3.2.2 Fungování územní samosprávy

Pro úspěšné fungování územní samosprávy jsou nutné určité předpoklady. Legislativní předpoklady mohou určovat vznik a postavení jednotlivých stupňů územní samosprávy. Tyto předpoklady vymezují několik zásadních bodů, jako například rozsah samostatné a přenesené působnosti, určení vzájemných vztahů mezi jednotlivými stupni samosprávy a také vztahy mezi samosprávami a státem. Ekonomické předpoklady zahrnují především hospodaření s vlastním majetkem, možnost získat podíl na sdílených daních, vlastní finanční prostředky a sestavení vlastního finančního rozpočtu. (4)

3.2.3 Funkce územní samosprávy

Zákon o obcích rozlišuje dvě hlavní funkce územní samosprávy. Každá z nich má jasně definované hranice přesto se vzájemně doplňují. Samosprávná funkce, též také samostatná, umožňuje státu vstupovat pouze do zákonem vymezených činností. V mnoha zemích existuje pouze samosprávná funkce. V některých zákonem definovaných případech je samosprávná funkce doplněna o funkci přenesenou (tzv. přenesenou působnost). Stát touto funkcí pověřuje územní samosprávu výkonem státní správy. Samozřejmostí je kontrola státu z pohledu finančního a z pohledu dodržování pevně stanovených pravidel. Spojením obou zmíněných funkcí vzniká tzv. smíšený model územní samosprávy. Důležitost a rozsah jednotlivých stupňů územní samosprávy má vliv na objem výdajů územních rozpočtů a také na přerozdělovací procesy mezi veřejnými rozpočty. (2), (5)

² Ratifikace je závazné potvrzení platnosti důležitého dokumentu, typické pro mezinárodní smlouvy.

Územní samospráva má několik funkcí, které jsou primárně rozděleny do čtyř základních skupin.

Politická funkce zastupuje politický orgán republiky v rámci řízení územní samosprávy. Reprezentuje své občany a zastupuje jejich zájmy a preference. Samotné politické rozhodování je založené na nepřímém hlasování. Dále politické orgány obce komunikují s vyššími správními celky, jako jsou regiony, kraje a stát. (2), (5)

Ekonomická funkce má jediný hlavní cíl. Tím je zajištění zodpovědného nakládání s finančními prostředky obce určenými na veřejné statky. Důraz je kladen na vytváření a správné dodržování dlouhodobého ekonomického plánu obce. Samospráva může využívat podpůrných nástrojů, které poskytuje například zákon o obcích. Mezi hlavní nástroje můžeme zařadit Program rozvoje obce či dokumenty určené pro samostatné rozhodování. (2), (5)

Sociální funkce si klade za cíl rozvíjet sociální aspekty na území obce. Mezi sociální aspekty spadá například rozvoj kulturního a sociálního života občanů, zajišťování sociální péče a služeb, posilování sociálních kontaktů a soudržnosti mezi svými občany. Důraz je přitom kladen na potlačení sociálních, společenských a etnických rozdílů. Stále častěji se v souvislosti s touto funkcí hovoří o potřebě snižování míry nezaměstnanosti a o bezpečnosti občanů. (2), (5)

Územně technická funkce zajišťuje ideální rozložení území v rámci katastru územního celku. Musí zajistit správný poměr mezi všemi aktivitami společenství občanů z pohledu sociálního a ekonomického. Tím zajistí stabilitu a vyrovnaný růst obce ve všech výše zmíněných oblastech. (2), (5)

3.2.3.1 Obec

Definice obce dle zákona o obcích zní: „*Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.*“ Dále je obec veřejnoprávní korporací, která spravuje vlastní majetek, jedná svým jménem, nese právní odpovědnost za svá rozhodnutí a pečuje o potřeby svých občanů a rozvoj svého území. (3), (5)

Z právního pohledu lze obec charakterizovat vymezenými hranicemi, občany s trvalým pobytem na území ČR a státním občanstvím a také samosprávou veřejných záležitostí na území obce. (2)

Obec může vykonávat samostatnou či přenesenou působnost. Samostatná působnost obsahuje záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů nebo záležitosti, které do této působnosti byly svěřeny zákonem. Do samostatné působnosti může stát vstupovat jen na základě případů stanovených zákonem. Mezi samostatnou působnost spadá například zřízení či zrušení obecní policie či určení počtu členů zastupitelstva. Při výkonu samostatné působnosti vychází obec při vydávání obecně závazných vyhlášek ze zákona o obcích a v ostatních případech z jiných právních předpisů. (5)

Pokud stát pověřuje územní samosprávu výkonem státní správy, jedná se o přenesenou působnost. Orgány obce vykonávají přenesenou působnost na základě zákonů a jiných právních předpisů, v ostatních případech usnesením vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů a opatřeními příslušných orgánů veřejné správy. Pro plnění přenesených úkolů v rámci působnosti obdrží obec patřičné finanční prostředky ze státního rozpočtu. V rámci přenesené působnosti jsou vymezeny dva typy obecních úřadů, a to pověřený obecní úřad a obecní úřad s rozšířenou působností. (5)

3.2.3.1.1 Orgány obce

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je základním voleným orgánem obecní samosprávy. Počet členů zastupitelstva je odvozen od počtu obyvatel dané obce, velikosti územního obvodu obce a vlastního rozhodnutí zastupitelstva obce. Jednotlivé počty zastupitelů obce jsou znázorněny v tabulce č. 1. (1), (6)

Tab. č. 1: Počet členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet zastupitelů
do 500	5 až 15
od 500 do 3 000	7 až 15
od 3 000 do 10 000	11 až 25
od 10 000 do 50 000	15 až 35
od 50 000 do 150 000	25 až 45
nad 150 000	35 až 55

Zdroj: (1), (6)

Zastupitelstvo je povinno se usnášet alespoň jedenkrát za tři měsíce, pokud starosta obce neurčí kratší intervaly zasedání. Usnesení zastupitelstva může být přijato pouze tehdy, pokud se zasedání účastní nadpoloviční většina členů, která s usnesením také souhlasí. Veškerá zasedání zastupitelstva jsou veřejnosti přístupná a o jejich konání musí být občané informováni nejméně sedm dní předem. (1), (6)

Na základě samostatné působnosti zastupitelstvo schvaluje rozpočet obce, územní plán obce či program pro její rozvoj a to v nejlepším zájmu občanů obce. Dále zastupitelstvo disponuje právem vydávat obecně závazné vyhlášky, zřizovat příspěvkové organizace, jednotlivé výbory, obecní policii apod. (1), (6)

Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce, který je odpovědný za své jednání zastupitelstvu. Rada obce je tvořena starostou, místostarostou a radními. Počet členů rady musí být vždy lichý a musí být tvořen nejméně pěti členy a nejvýše jedenácti. Velikost nemůže překročit jednu třetinu členů zastupitelstva. V obcích, kde počet zastupitelů nedosahuje patnácti členů, rada není vytvořena a její funkci vykonává starosta. (1), (5)

Zasedání rady obce jsou svolávána na základě její potřeby, zákon jejich konání nikterak neupravuje. Oproti zastupitelstvu je její zasedání veřejně nepřístupné. K platnému usnesení či rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady. (1), (5)

Rada obce připravuje podklady pro jednání zastupitelstva obce, přijímá rozpočtová opatření, zabezpečuje hospodaření obce a plnění usnesení stanovená zastupitelstvem. Dále rozhoduje o zřizování či rušení komisí, vydává nařízení obce a ukládá pokuty. (1),(5)

Starosta obce

Starosta obce není pouze jejím zástupcem, nýbrž také reprezentantem. Do své funkce je starosta volen zastupitelstvem obce, jehož je členem a kterému je v době své působnosti odpovědný. Ve funkci starosta setrvává do odvolání, svého odstoupení či do vypršení mandátu³. Do zvolení nového starosty jeho funkci zastupuje místostarosta obce. V případě, že místostarosta z funkce také odstoupil nebo nebyl zastupitelstvem určen, pověří zastupitelstvo obce výkonem pravomoci některého z jeho členů. (3), (5)

³ Mandát je dočasné oprávnění či pravomoc voleného politického subjektu vykonávat svoji funkci.

Mezi kompetence starosty obce lze zařadit svolávání zastupitelstva a rady obce, jmenování či odvolání tajemníka obecního úřadu a možnost rozhodovat o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce. Velmi důležitou povinností starosty je také informování občanů o veškerém dění v obci. (3), (5)

Obecní úřad

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem a zaměstnanci obce. Obecní úřad plní úkoly uložené zastupitelstvem obce či radou, napomáhá v činnosti výborům a komisím a rozhoduje v případech stanovených zákonem o obcích nebo zvláštním zákonem. Tyto činnosti jsou vykonávány v rámci samostatné působnosti. Dále může obecní úřad vykonávat také přenesenou působnost avšak s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce. (5), (6)

Obecní úřad může zřídit také funkci tajemníka, která nemusí být vždy nutně vytvořena. Povinnost nastává pouze pověřeným obecním úřadům a obcím s rozšířenou působností. Tajemník plní úkoly mu zadané zastupitelstvem obce, radou obce nebo starostou obce. Samotnému starostovi obce je též odpovědný za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i přenesené působnosti. Dále se účastní jednotlivých zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce. Tajemník nemůže být nijak politicky zainteresován. Pokud není zřízen post tajemníka, plní jeho funkci starosta obce. (5), (6)

Výbory obce

Výbory obce jsou zřízeny zastupitelstvem, v čele s předsedou, který musí být členem zastupitelstva. Počet členů výboru musí být lichý, minimálně tříčlenný. Členem výboru nemůže být osoba spojená s hospodařením obce. Výbory realizují úkoly na základě podnětu od zastupitelstva, kterému jsou odpovědné svými závěry. Usnesení výboru je považováno za platné jen v případě souhlasu nadpoloviční většiny všech členů. (5), (6)

Mezi zákonem povinné výbory řadíme výbor finanční a kontrolní. Členem takového výboru nemůže být starosta, místostarosta, tajemník ani osoba spojená s rozpočtovými či účetními činnostmi obecního úřadu. Finanční výbor se zabývá převážně hospodářskou situací obce. Výbor kontrolní uskutečňuje dohled nad dodržováním legislativního rámce a nad náležitým plněním usnesení zastupitelstva obce. (5), (6)

Pokud v obci žije alespoň 10 % občanů jiné národnosti, může obec zřídit na základě žádosti spolku zastupujícího zájmy národnostních menšin také výbor pro národnostní menšiny. Výbor musí být tvořen většinovým počtem příslušníků těchto menšin. (5), (6)

Komise obce

Komise může být poradním či výkonným orgánem zřízeným na základě rozhodnutí rady obce. Veškeré své návrhy však musí předkládat ke schválení radě obce. Předsedou komise může být pouze osoba, která prokáže odbornou způsobilost k činnosti, ve které komise působí. V komisi je rozhodnuto na základě většiny hlasů všech jejích členů. Za své jednání je komise odpovědna radě obce, v případě výkonu přenesené působnosti je odpovědna starostovi obce. (5), (6)

3.2.4 Kontrolní systémy samosprávních územních celků

Obec, jako samosprávním územním celem, nemůže fungovat bez jakékoli vnější kontroly jinými orgány. V českém právním řádu jsou zakotveny nástroje, které umožňují kontrolu vykonávat. Občané, ale také ostatní fyzické a právnické osoby, tím dostávají možnost reagovat na rozhodnutí samosprávy ať už z hlediska rozhodování v samostatné působnosti, tak v rozhodování v přenesené působnosti. Dozor nad vykonáváním samostatné i přenesené působnosti provádějí příslušná ministerstva a jiné správní úřady, vždy podle příslušnosti k dané problematice. (7), (8), (9)

Dozor nad výkonem samostatné působnosti obce je zmíněn v Hlavě VI. obecního zřízení a je plně v kompetenci Ministerstva vnitra. Ministerstvo dohlíží nad vydáváním obecně závazných vyhlášek obcí a usnesením obecních zastupitelstev. Pokud není obecně závazná vyhláška v souladu s příslušným zákonem, může Ministerstvo vnitra obec vyzvat k nápravě. Obec tak musí učinit nápravu ve lhůtě 60 dnů, pokud tak neučiní, může dojít k pozastavení platnosti dané obecně závazné vyhlášky. V případě, kdy obec nevyhoví požadavkům ministerstva a ani nepodá rozklad, podá ministerstvo do 30 dnů návrh k Ústavnímu soudu k přezkoumání. Obec i tak má právo na sjednání nápravy. Pokud tuto skutečnost včas předloží Ústavnímu soudu, ten má právo návrh na zrušení obecně závazné vyhlášky pozastavit. Pokud se jedná o zjevné porušení lidských práv, může ministerstvo pozastavit platnost obecně závazné vyhlášky i bez předchozí výzvy k nápravě. Konečné rozhodnutí pak bývá na Ústavním soudu. (7), (8), (9)

Dalším dohlížejším orgánem jsou krajské úřady, které mají ve své pravomoci dozor nad výkonem přenesené působnosti, včetně nařízení obcí. Postup při zjištění nedostatků je obdobný postupu při řešení problémů v rámci samostatné působnosti obce. Krajské úřady také řeší problémy, které se týkají zjevného porušení lidských práv či provádějí kontroly hospodaření obcí v rámci zákona. (7), (8), (9)

Neméně důležitým orgánem je Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Podnět na tento úřad může podat občan, pokud obec zanedbala jakýkoli zákonný požadavek při vypsání veřejné zakázky. Úřad pak má právo kontroly a v případě pochybení má také právo zrušit rozhodnutí dané samosprávou v plném rozsahu. (10)

Důležitou roli v kontrole samosprávních územních celků hraje ombudsman⁴. Pozice ombudsmana je hojně využívána občany v případech nelidského či pohrdavého jednání ze strany státního aparátu. Občané mohou požádat ombudsmana o pomoc v případech kdy jim je upřeno zákonné právo. Jedná se především o řešení problémů s neposkytnutím informací, ignorací žádostí či dalších podnětů. (11)

3.3 Volby do zastupitelstva obce

Volební proces je považován za ústřední mechanismus zastupitelské demokracie, který umožňuje občanům podílet se na politickém životě dané obce. Komunální volby upravuje zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Zákon reguluje celý volební proces, tedy zpracování seznamů voličů, zřízení volebních orgánů, sestavení kandidátních listin apod. (3), (6)

3.3.1 Volební systém

Volební systém lze definovat několika způsoby. Obecná definice zní: „*Volební systém je souhrn všech jednotlivců a institucí (včetně vztahů mezi nimi), které se účastní voleb.*“ V nejužším pojetí lze volební systém chápat jako: „*Státem stanovená pravidla přípravy voleb, jejich organizace a zjišťování volebních výsledků.*“ (12)

⁴ Ombudsman je veřejným ochráncem práv. Institut ombudsmana v České republice vznikl v roce 2000.

Volební systém, stejně jako tomu bylo v ostatních zemích, se i v českých zemích po mnohá léta vyvíjel. Při vzniku Československa docházelo k upouštění od systému většinového k systému poměrného zastoupení, v socialistických dobách nastal návrat k většinovému systému a v období po „sametové revoluci“ byl využíván opět systém poměrného zastoupení. Po přijetí Ústavy České republiky došlo k využívání obou těchto systémů na základě typu voleb. (12)

Princip většinového systému je nejčastěji využíván v jednomandátových obvodech. Získání mandátu zde vyplývá z obdržení většinového počtu hlasů. Tento princip však znevýhodňuje slabší či nově vzniklé politické strany. Může také nastat situace, kdy strana s největším počtem hlasů dané volby prohraje. Za spravedlivější systém je považován systém poměrného zastoupení, který je určen pro vícemandátové volební obvody. Voliči si volí své zástupce prostřednictvím kandidátních listin s využitím preferenčních hlasů. Nevýhoda systému spočívá v důsledném přepočtu získaných hlasů na základě volební klauzule. (6), (12)

3.3.2 Volební právo

V České republice získávají občané dva typy volebního práva, a to aktivní a pasivní. Aktivního práva lze dosáhnout dovršením 18 let. Dále je nutné splnit podmínku občanství České republiky a trvalého bydliště v dané obci. Poslední nezbytnou podmínkou je být právně způsobilý ke svým úkonům. Pasivní právo je právo občana být volen, tedy možnost kandidovat do obecního zastupitelstva. Předpokladem kandidatury je splnění věkové hranice 18 let, bezúhonnosti a způsobilosti k právním úkonům. (6), (12), (13)

3.3.3 Vznik a zánik mandátu

Člen zastupitelstva obce získá mandát jeho zvolením. Dle zákona o volbách do zastupitelstev obcí se považuje za den zvolení, doba ukončení volebního hlasování. Mezi nejčastější způsoby zániku mandátu řadíme odmítnutí slibu člena zastupitelstva nebo složením slibu s výhradou, rezignaci člena zastupitelstva na jeho mandát, úmrtí člena zastupitelstva, první den voleb do zastupitelstva obce nebo den sloučení či připojení k jiné obci. K zániku mandátu také může dojít na základě pravomocného soudního rozhodnutí, neslučitelností funkcí, kterou již zastupitel vykonává nebo tím, že člen zastupitelstva přestane být volitelným. (13)

3.3.4 Volební obvod

Velikost volebního obvodu závisí na počtu mandátů, které mají být v daném obvodu přiděleny. Platí, že čím větší je velikost obvodu, tím větší je pestrost voleb. V praxi rozeznáváme tři kategorie velikostí, a to nízkou kategorii, která zahrnuje dva až čtyři mandáty, střední kategorii zahrnující pět až devět mandátů a poslední vysokou kategorii zahrnující mandátů deset a více. (1), (6), (13)

Obec tvoří jeden volební obvod, přičemž zastupitelstvo obce má pravomoc vytvořit nejpozději do 85 dnů před dnem konání voleb těchto obvodů více. Počet volených zastupitelů v každém volebním obvodu obce se odvíjí od její velikosti - do 10 000 obyvatel musí mít obec alespoň pět členů zastupitelů, do 50 000 obyvatel alespoň sedm zastupitelů a nad 50 000 obyvatel alespoň devět zastupitelů. (1), (6), (13)

3.3.5 Forma kandidatury

Forma kandidatury se odvíjí od typu volebního obvodu. Kandidatura upravuje vztah mezi kandidátem a voličem a současně také mezi kandidátem a kandidující stranou. V praxi jsou rozeznávány dvě základní formy kandidatury. Personální kandidatura se používá u jednomandátových volebních obvodů. Volič si zde vybírá mezi jednotlivými kandidáty, tedy uděluje jediný hlas. Personální forma je především spojována s většinovým volebním systémem. Listinná forma kandidatury je charakterizována kandidátními listinami, které jsou uplatňovány u vícemandátových volebních obvodů. Právo voliče zasahovat do struktury kandidátní listiny se odvíjí od tří druhů listiny, a to přísně vázaná kandidátní listina, vázaná kandidátní listina a volná kandidátní listina. (1), (6), (12)

V případě volné kandidátní listiny volič manipuluje s právem vícenásobného hlasu. Při volbách má určitý počet hlasů odpovídající velikosti volebního obvodu. Může tedy provést zásadní úpravy na jedné kandidátní listině nebo přidělit své hlasy přímým výběrem kandidátů z více kandidátních listin. V České republice je tento způsob využíván u voleb do zastupitelstev obcí. (1), (6), (12)

3.3.6 Volební klauzule

Pro možnost získání zastupitelské pozice je nutné splnit uměle stanovený práh, tzv. volební klauzuli. V České republice se využívá ve všech typech voleb založených na principu poměrného zastoupení od roku 2001. (3), (6), (12)

Politický subjekt, který chce mít možnost získat mandát, musí dosáhnout minimálního počtu volebních hlasů, a to 5 %, výpočet je znázorněn rovnicí č. 1.

U obecních voleb může dojít k postupnému snižování hranice 5 % a to vždy o 1 %, až do splnění podmínky definované volební klauzulí. Tento případ nastává tehdy, pokud nepostoupí alespoň dvě kandidátní listiny do následujícího přidělování politických mandátů. Další podmínkou je obsazenost alespoň nadpoloviční většiny mandátů, popřípadě počet přidělených mandátů musí být v rámci obce vyšší než pět. Ke splnění hranice přispívá také postupné snižování procentní hranice vždy o 1 %. (3), (6), (12)

Rovnice 1: Výpočet volební klauzule

počet hlasů, nutný pro postup do skrutinia	\geq	5 %	x	celkový počet platných hlasů	x	počet kandidátů na kandidátní listině
						počet členů voleného zastupitelstva

Zdroj: (12)

3.3.7 Volební formule

Dle zákona převádí volební formule volební hlasy na mandáty pomocí matematických operací. V České republice se lze u komunálních voleb setkat s proporcionalní volební formulí. Proporcionalní volební formule je založena na volebních kvótách či na volebních dělitelích. (6)

V komunálních volbách se využívá d'Hondtova volební formule, která je založena na volebních dělitelích. Výpočet je v kompetenci ČSÚ. Celkový počet platných hlasů se postupně dělí čísly 1, 2, 3, ..., až do hodnoty, která odpovídá počtu kandidátů na kandidátní listině. Poté jsou výsledné podíly seřazeny dle velikosti, až do počtu přidělovaných mandátů. Za každý podíl obdrží kandidátní listina jeden mandát. Pokud nastane rovnost podílů, je důležitý celkový počet hlasů určité kandidátní listiny. (6)

Mandáty konkrétním kandidátům jsou přidělovány na základě poměru celkového počtu hlasů, který obdržela daná volební strana a počtu kandidátů této volební strany. Pokud poměr některý z kandidátů překročí alespoň o 10 %, postupuje v kandidátní listině na první pozici. Pokud nastane situace, kdy bude více těchto kandidátů, je rozhodujícím faktorem získaný počet hlasů. (6)

3.4 Komunální volby a preferenční hlasy

Komunální volební systém, ačkoliv se to na první pohled při studiu jeho pravidel nemusí zdát, je v porovnání s ostatními volebními systémy v České republice jedním z nejsložitějších. Je zarážející, že systém, zaměřený na volby do obecních zastupitelstev, je pro běžné občany nesrozumitelný a mnohdy i zavádějící. (14)

Z pohledu kandidujících politických stran se nicméně jedná o jednoduchý proces, s jasně definovanými pravidly. Každá politická strana vytvoří ze svých členů kandidátní listinu a tu poskytne voličům. Kandidátní listina může, ale nemusí obsahovat počet kandidátů rovný počtu volených postů v zastupitelstvu. Při komunálních volbách platí pravidlo 5 %. Tím je myšleno, že strana, která obdrží 5 % a více vstupuje do skrutinia⁵. Menší politické strany, které nominují méně kandidátů než je počet volených členů zastupitelstva, mají tu výhodu, že se jim tato hranice úměrně zmenšuje podle počtu nominovaných kandidátů. Tím je zajištěno, že i ona může ve volbách získat dostatečný počet hlasů potřebných ke svému zvolení. Každý volič má totiž stejný počet hlasů jako je počet členů volených zastupitelů, tudíž strana s méně kandidáty může maximálně od jednoho voliče získat takový počet hlasů, který je rovný počtu jeho navrhovaných kandidátů. Jednotlivé mandáty jsou mezi politické strany rozdělovány tzv. d'Hondtovým volebním dělitelem, který patří mezi ty nejužívanější metody obecně ve světě. (14)

Také z pohledu voliče není volebním systémem složitý. Většina voličů ví, že má tři možnosti, jak naložit se svými volebními hlasy. Volič označí stranu, dá hlas konkrétnímu kandidátovi, nebo vhodně skombinuje předchozí možnosti, to vše dle svého nejlepšího přesvědčení a vhodí volební lístek do urny. Tím jeho aktivní účast na volbách končí.

Bohužel znalost, jak rozdělit přidělené volební hlasy, je nedostačující, jak často ukazuje také praxe. Neerudovaný volič totiž nezná detailně systém přidělování hlasů, v případech volby konkrétní politické strany, a není mu ani znám systém preferenčních hlasů. Mylně se domnívá, že svůj hlas dal straně, či preferovanému kandidátovi a že tento hlas obdrží pouze a jen vybraný politický kandidát. (14)

⁵ Skrutinium označuje úroveň, na které jsou počítány hlasy a rozdělovány volební mandáty.

3.4.1 Zavádějící volební systém

Jelikož jednotliví kandidáti politických stran v rámci komunálních voleb jsou svoji podstatou nejbližší voličům (s voliči žijí ve stejném městě, či se dokonce osobně znají), tak i proces či systém komunálních voleb by měl být přehledný a jednoduchý na pochopení. Na první pohled se tak může tento volební systém opravdu jevit.

Zásadní problém nastává v nepřesné interpretaci volebního zákona v případech použití preferenčních hlasů (komunální volby na rozdíl od některých volebních systémů umožňují také volbu konkrétních politických kandidátů). Mnoho voličů se domnívá, že v případech upřednostnění jednoho či několika kandidátů, a to dokonce z různých politických stran, dávají hlas výhradně jemu a tím ho posunou výše v rámci kandidátní listiny. Tento předpoklad je ale mylný. V případě, že volič dá svůj hlas vybranému kandidátovi, dává tím hlas především politické straně, na jejímž volebním lístku je kandidát zapsán. Samotný kandidát pouze obdrží tzv. preferenční hlas, který slouží jen jako jakýsi ukazatel v rámci politické strany. Kandidát tudíž nemá zaručeno, že mu hlas pomůže k lepšímu umístění. Tento zásadní detail je většině voličů neznámý. (14)

Dle volebního zákona funguje systém rozdělení jednotlivých mandátů následovně: prvním krokem je součet hlasů pro celou stranu. Tento dílčí součet je relevantní pro rozdělení mandátů jednotlivým stranám. Zda strana obdržela hlas přímo nebo přes svého kandidáta, zde nehraje žádnou roli. Druhým krokem je obsazení přidělených mandátů konkrétními jmény kandidátů. Přidělování probíhá dle pořadí na kandidátní listině od shora dolů. Zde už mohou hrát svoji roli tzv. preferenční hlasy. (14)

V roce 1994 byla zavedena veličina: průměr získaných hlasů politické strany. Pokud jeden konkrétní kandidát získal alespoň o 10 % více hlasů, než je stranický průměr na kandidáta, posouvá se na první místo kandidátní listiny, bez ohledu na jeho počáteční pozici. V případě, že by 10 % hranice dosáhlo více kandidátů, řadí se dle počtu získaných hlasů. Tento systém přidělování mandátů není většině voličů příliš znám. Dochází často k situacím, kdy volič preferuje pouze konkrétního člověka, ale samotná strana mu není sympatická. Ve skutečnosti je jeho hlas primárně hlasem straně a ne vybranému kandidátovi. Pokud je vybraný kandidát ve spodní části volební listiny, hlas voliče spíše nahrává kandidátům na prvních příčkách, pouze v případě dosažení 10 % hranice průměru strany hraje tento hlas již významnou roli při obsazování mandátů. (14)

Následující příklad slouží jako ilustrace pro objasnění problematiky preferenčních hlasů v komunálních volbách. Na dané volební období kandidovalo pět politických subjektů. Celkem bylo uděleno 2000 hlasů, čemuž odpovídá účast přibližně 133 voličů.

Pro zjednodušení je problematika znázorněna pouze u jedné politické strany s patnácti kandidáty. Tento počet odpovídá počtu volených obecních zastupitelů. Stranu volilo celkem 20 voličů. Čtyři voliči označili celou kandidátní listinu, čímž celá strana od každého obdržela všech patnáct hlasů. Zbývajících šestnáct voličů označilo konkrétní kandidáty této strany, mezi které rozdělilo celkem 100 hlasů. Po součtu hlasů obdržela politická strana celkem 160 hlasů.

Aby mohl kandidát z nižší pozice na kandidátní listině postoupit na pozici vyšší, musel by získat o 10 % více hlasů, než činil průměr hlasů na kandidáta strany, což v tomto příkladě činí 11,73 hlasů. (14)

Tab. č. 2: Uplatnění preferenčních hlasů

Poř.	Kandidát	Preferenční hlasy	> 10 %	Zákon	Hlasy
1.	Kandidát 1	7	Ne	5	15
2.	Kandidát 2	11	Ne	6	5
3.	Kandidát 3	12	Ano	2	2
4.	Kandidát 4	12	Ano	3	3
5.	Kandidát 5	11	Ne	7	6
6.	Kandidát 6	10	Ne	8	12
7.	Kandidát 7	12	Ano	4	4
8.	Kandidát 8	11	Ne	9	7
9.	Kandidát 9	11	Ne	10	8
10.	Kandidát 10	11	Ne	11	9
11.	Kandidát 11	13	Ano	1	1
12.	Kandidát 12	8	Ne	12	14
13.	Kandidát 13	11	Ne	13	10
14.	Kandidát 14	9	Ne	14	13
15.	Kandidát 15	11	Ne	15	11

Zdroj: (14), vlastní zpracování, 2017

Na příkladu je patrný rozdíl mezi tím, jak s preferenčními hlasy pracuje zákon a jak jsou hlasy vnímány samotnými voliči. U kandidátů na 3., 4., 7. a 11. pozici dochází v příkladu ke shodě. Značný rozdíl mezi oběma způsoby je patrný u kandidáta na 1. pozici. Pokud by strana ve volbách obdržela pět mandátů, kandidát na 1. pozici by dle zákona získal post zastupitele. Pokud by se ale mandáty rozdělovaly dle počtu obdržených hlasů, kandidát na prvním místě by se zastupitelem nestal. (14)

Zde je více než patrné, jak je systém voleb do obecního zastupitelstva nepřehledný a zavádějící. Při porovnání výsledků hlasů s výsledky zákonnými je nasnadě velké obezřetnosti při přerozdělování svých volebních hlasů a mít na mysli, že hlas kandidátovi, je především hlas straně a až na posledním místě může napomoci našemu kandidátovi k lepšímu umístění. (14)

3.4.2 Smysl preferenčních hlasů

Z pohledu běžného občana, voliče, jsou preferenční hlasy tím zásadním a možná i jediným nástrojem, pomocí kterého lze výsledky voleb do obecního zastupitelstva výraznějším způsobem ovlivnit. Naopak z pohledu zkušeného voliče, dobře znalého volebního zákona, již tento předpoklad nemusí vždy platit. (16)

Využití preferenčních hlasů u kandidátů a to především u kandidátů na tzv. nevolitelném místě je vděčné téma pro vznik odborných článků a prací. Mnohé analýzy přivádějí k hypotéze, že preferenční hlasy v komunálních volbách nejsou až tak klíčové při rozhodování o obsazenosti zastupitelstva. Nicméně bez preferenčních hlasů by kandidáti na nevolitelném místě neměli možnost získat zastupitelský mandát, pokud by se přiděloval pouze v závislosti na pořadí na kandidátní listině. Preferenční hlasy dávají voličům možnost výběru kandidáta vhodného k reprezentaci jejich vlastních zájmů. Tento přístup lze předpokládat především u menších měst a obcí, kde se jedná o volby na personální úrovni a velkou váhu zde mají různé lokální faktory. (16)

V zastupitelských volbách větších měst, již tento úsudek spíše neplatí. Zde jsou voliči ovlivněni převážně faktory sociálně-strukturálního charakteru nebo ztotožněním se s danou politickou stranou a jejím volebním programem. Tehdy se přiklánějí k označení celé kandidátní listiny oproti volbě jednotlivých kandidátů. Odlišnosti v chování voličů lze pozorovat nejen v závislosti na velikosti volebního okrsku, ale také v různých typech národních voleb. (16)

Pokud porovnáme chování voliče v závislosti na velikosti volebního obvodu, narazíme na tzv. stranickou příslušnost⁶. Jelikož se tento pojem vyskytuje ve velkém množství odborných prací, zaslouží si krátké vysvětlení. Mnozí autoři definují stranickou identifikaci jako pozitivní či negativní vztah voliče k politické straně založený na citové vazbě. Pozitivní identifikace ovšem ještě nemusí představovat případnou volbu dané politické strany a naopak. Ovšem postoj a jednání voliče spolu úzce souvisí, což potvrzují také výsledky mnoha analýz. Stranická identifikace se formuje po dlouhé časové období, přičemž je značně ovlivněna sociální strukturou v rodině, či zájmovými skupinami. Tento vztah je typický převážně pro voliče sympatizující s levicovými stranami, popřípadě pro pracující voliče a voliče nižší střední třídy. (15)

V komunálních volbách lze shledat, že voliči, kteří jsou příznivci parlamentních stran, upřednostňují volbu celé kandidátní listiny dané politické strany. Ve skutečnosti by tato situace měla přispívat ke značné voličské stabilitě parlamentních stran oproti ostatním politickým subjektům. Dle výsledků analýzy Radka Kopřivy je možné toto konstatování jen potvrdit. Voliči, kteří v daném roce dali hlas straně, která poté vstoupila do Poslanecké sněmovny, ji volili v témže roce také v komunálních volbách. (15)

⁶ Stranická příslušnost je členství v politické straně nebo hnutí.

4 Vlastní práce

4.1 Obec Strašice – základní přehled

Obec Strašice se nachází v podhorské oblasti středních Brd na pomezí Plzeňského a Středočeského kraje. Rozloha obce se pohybuje okolo 35 km², přičemž od 1. ledna 2016 byla rozloha rozšířena o oblast Strašice v Brdech, která vznikla na území bývalého Vojenského újezdu Brdy. Nedaleko obce se vyjímá kopec Praha, na jehož vrcholu stojí meteorologický radar a který je druhým nejvyšším vrcholem brdských lesů. V blízkosti vrcholu se nacházejí Padrt'ské rybníky zařazené do programu NATURA 2000⁷. Rybníky jsou nejen významným zdrojem pitné vody, ale slouží také jako hnízdiště mnoha vzácných živočichů a rostlin. (17)

Obr. č. 1: Poloha obce Strašice

Zdroj: (18), vlastní zpracování, 2017

Jak bylo již na počátku kapitoly zmíněno, obec Strašice se nachází uprostřed brdských lesů. Lesy po celá léta patřily do Vojenského újezdu Brdy. Většina vojenského prostoru byla od 50. let minulého století civilním občanům nepřístupná. Ovšem od 1. ledna 2016 je prostor vyhlášen státem za Chráněnou krajinnou oblast. Tato situace přispěla ke zvýšení návštěvnosti obce a k postupnému ovlivňování místní ekonomické situace. Zdejší krajina je vyhledávanou lokalitou nejen cyklistů a turistů v letních měsících, ale také houbařů z dalekého okolí. Velkou zásluhou na dobré houbařské úrodě je zdejší nadmořská výška, která dosahuje v průměru 498 m. n. m. (17)

⁷ Program NATURA 2000 je soustava chráněných území, napříč všemi státy Evropské unie.

Obec Strašice je historicky rozčleněna na tři části, přičemž každá z nich nese název z dob minulých. V dolní části obce, nazývané Huť, lze nalézt bývalé mlýny, pily, a dokonce velmi starou slévárnu šedé litiny. Střed obce, kde se nachází základní občanská vybavenost a žije zde největší část občanů Strašic, je nazýván Vsí. Tato část obce byla vlivem vybudování kasáren ve 30. letech minulého století podstatnou měrou změněna. Třetí, východní část obce je označována jako Dvůr. Označení historicky vychází ze skutečnosti, že nad touto částí obce kdysi stála tvrz. (17)

V souvislosti s polohou obce se zde nenachází příliš pracovních příležitostí. První vlna rušení pracovních míst nastala po roce 1989, kdy se rušily neefektivní provozy, výroba se přesouvala na místo s lepší dopravní infrastrukturou. Značnou měrou se o to zasloužilo i zrušení vojenské posádky v roce 2004, která zaměstnávala poměrně dost civilních zaměstnanců. Mírnou výhodou pro pracující občany je nedaleká dálnice D5. Tato dálnice je důležitým spojem s krajským městem Plzní a hlavním městem České republiky Prahou. Nicméně zdejší občané mají možnost využívat autobusové spojení, jež zabezpečují dopravci ČSAD autobusy Plzeň a.s. a PROBO BUS a.s. Vlakové spojení v obci nebylo vybudováno. V pracovních dnech je frekvence těchto spojů vyšší, nežli je tomu u spojů víkendových. (17)

I přes svoji rozlohu či zmíněné nedostatky v dopravní obslužnosti obec Strašice nabízí svým občanům základní služby, jako mateřskou a základní školu s prvním až devátým ročníkem. Školu navštěvují nejen místní žáci, ale také žáci z okolních vesnic, jejichž školy končí pátým ročníkem. Součástí školy je také družina, která slouží dětem v ranních či odpoledních hodinách. V obci se dále nachází zdravotnické středisko s ordinací praktického lékaře pro dospělé a dětského lékaře, v centru obce je také lékárna, služebna obecní policie, pobočka České pošty, bankomat České spořitelny. Samozřejmě v obci nechybí ani několik obchodů s potravinami, smíšeným zbožím, oděvy nebo květinami. Náročnější občané zde naleznou také soukromé kadeřnické a kosmetické služby. Pohostinská služba v obci v posledních letech poklesla. Možnost denního a večerního stravování v obci zajišťuje pouze jedna restaurace, avšak k večernímu posezení slouží další dva podniky. V blízké době se chystá otevření Ubytovny pro seniory. (17)

Kulturně založení občané mohou navštívit například dobře vybavenou knihovnu, čím dál oblíbenější Muzeum Středních Brd či Muzeum veřejné dopravy s historickými artefakty našich prarodičů. Sportovní vyžití je také na dostatečné úrovni. K dispozici je areál fotbalového klubu Spartak Strašice, kde kromě fotbalu lze využít tenisové hřiště či hřiště na nohejbal. V blízkosti základní školy je víceúčelové hřiště s umělým povrchem. Na tomto hřišti lze hrát basketbal, volejbal, malou kopanou, házenou, florbal či tenis. Za chladného počasí je možnost využití školní tělocvičny, kde jsou každoročně pořádány různé sportovní turnaje. Pro děti se každoročně otevírá několik zájmových kroužků, ať už pořádané školou nebo soukromými sdruženími. Mezi nejvýznamnější spolky patří Spolek dobrovolných hasičů, Pionýrská skupina Bíla Cerkev a Svaz chovatelů. Několikrát do roka obec v kulturním domě pořádá různé tematické akce pro dospělé, ale také pro děti.

Obec Strašice se dostala do povědomí široké veřejnosti především každoročním pořádáním akce Den pozemního vojska. Za zmínku také stojí dříve dvoudenní nyní pouze jednodenní, hudební rockový a punkový festival „Koupák“ nebo v posledních osmi letech cyklistický závod Tour de Brdy. Jednou z mála dochovaných kulturních akcí jsou každoročně v květnu pořádané tradiční staročeské Máje či klasické srpnové posvícení. (17)

Informovanost obyvatel obce zajišťují měsíčník „Barňák“, který zpracovává přímo obecní úřad již od roku 1991 a měsíčník „Plný pytlík strašických problémů“ pocházející ze soukromých zdrojů. (17)

Obr. č. 2: Znak obce Strašice

Zdroj: (19)

Na obrázku č. 2 je znázorněn znak obce Strašice. Jedná se o zešikmený zlato-zelený štít. V horním zlatém poli vyniká červená pětilistá růže, tedy růže rožmberská a v dolním zeleném poli se nacházejí křížem umístěná zlatá kladívka, želízko a mlátek, mezi nimiž stojí zlatá hutnická vidlice. (17)

4.1.1 Historie obce

Název obce Strašice vznikl dle kronik na základě místní pověsti. Pověst vypráví o loupežnické skupině žijící v lesích u hradu Vimberk, kudy procházela kupní cesta. Loupežníci přepadávali a okrádali bohaté kupce projíždějící tímto krajem. Název Strašice tedy vznikl od slova strašit a nahánět strach. V nedaleké vesnici, za hranicemi hradu již lidem nehrozilo žádné nebezpečí, tudíž vesnici připadl název Dobřív od slov „již je dobře“.

Místní osídlení je odhadováno na přelom 8 – 9. století. Avšak první písemná zmínka je dochována až z roku 1349, kdy byly Strašice majetkem šlechtice Petra z Rožmberka. V historii byla obec několikrát zničena, nejvíce v roce 1352 při tažení krále Karla IV. V době pustošení byly také zničeny tři strašické hrady, které byly postaveny za účelem obrany Strašic - hrad Vimberk, který se tyčil přímo nad Padrťským potokem, hrad ve Strašicích, který stál na místě dnešní fary poblíž kostela sv. Vavřince a hrad na Lipovsku, jehož existence není nikterak důvěryhodně doložena. (17), (20)

Život místních obyvatel nejvíce ovlivnilo železářství a hutnictví. K rychlému rozvoji průmyslu přispěl výskyt železné rudy, dostatek lesů na výrobu dřevěného uhlí a vodní tok potřebný pro pohon strojů. Na přelomu 16. a 17. století zde byla postavena vysoká pec, která byla na Podbrdsku ojedinělá. Další rozvoj hutnického průmyslu nastal v 18. století a přispěl k výstavbě nových roubených domů, které byly pro tuto oblast typické. (17), (21)

Obr. č. 3: Roubený dům v části obce Dvůr

Zdroj: (22)

V roce 1868 měl tehdejší majitel železáren a železnic Dr. Strousberg v regionu Strašicka, Zbirožska a Mirošovska velké plány o výstavbě železniční komunikace. Plán se však nepodařilo naplnit. Pro místní obyvatele vzniklá situace představovala značnou ztrátu nových obchodních příležitostí a tak se museli vrátit k tradičnímu řemeslu, tedy cvočkařství. Nicméně i přes tuto nevýhodu vydržela ve Strašicích výroba ve slévárně na Hutí, která je v provozu dodnes. (17), (21)

Rok 1880 byl pro místní obyvatele zlomovým, neboť se jejich životní úroveň začala zlepšovat, za čímž stál odkup zdejších podniků Maxem Hopfengärtnerem. V roce 1892 došlo k přerušení těžby železné rudy, tím pádem též ke zrušení provozu vysoké pece. O práci tehdy přišla většina místních obyvatel. Slévárna se proměnila na slévárnu šedé litiny, která v době socialismu patřila národnímu podniku Kovosvit Sezimovo Ústí a dnes je soukromým podnikem. Počátkem 20. století se naskytly nové pracovní příležitosti ve strojních pilách a v lesích. Rok 1922 byl zlomovým, kdy došlo k domluvě s komárovskými železárnami, a do Strašic byl zaveden elektrický proud. (17)

4.1.2 Novodobá historie a rozvoj obce

Od 30. let minulého století velmi významně zasáhly do života obce a jejich občanů dvě zlomové události. V roce 1928 byla v Brdech prvním československým prezidentem T. G. Masarykem otevřena dělostřelecká střelnice a vznikl zde Vojenský výcvikový prostor a v 30. letech začala v intravilánu obce Strašice výstavba vojenských kasáren. (17)

V roce 1945 byl založen Český svaz mládeže a o několik let později začaly vznikat další spolky, jako například hasiči, zahrádkáři, skupina Revolučního odborového hnutí, Junák, Sokol, Dělnická tělovýchovná jednota, divadelní spolek Vokáč a fotbalový klub A. F. K. Viktoria. (17)

Problém působil Vojenský výcvikový prostor v okolí Strašic, který podstatně omezoval okolní turistické využití. Kulturní vyžití místním občanům zajišťovala tři jeviště ochotnického divadla a místní biograf, který fungoval až do roku 1992. S rozšířením televizního vysílání byl jeho provoz ukončen. V roce 1959 byl zrušen tehdejší spolek Junák a založena Pionýrské organizace. V roce 1976 byl otevřen socialistický Kulturní dům, jehož sál byl využíván k různým kulturním a společenským akcím. Velmi využívané bylo také v 50. letech a na začátku 60. let přírodní koupaliště. (17)

Z důvodů rozšíření pracovních možností, zejména pro manželky vojáků z povolání, bylo v roce 1959 založeno výrobní družstvo Drutex, později přejmenované na výrobní družstvo Oděva. V době největšího rozvoje zaměstnávalo až 150 žen. Největší pracovní příležitosti dále poskytoval národní podnik Kovošvit, Jednotné zemědělské družstvo či Vojenská lesní správa. (17)

Po druhé světové válce přispěla k rozvoji armáda československé republiky. Rozvoj proběhl především na počátku druhé poloviny století. V 50. letech zde bylo postaveno sídliště z tzv. „dvouletkových“ bytovek. Se zvyšujícím se počtem bytových jednotek vznikla potřeba výstavby kanalizace. Kasárna měla svoji vlastní čistírnu odpadních vod, na kterou se postupně napojovala i kanalizace z civilního sektoru a vodovod, který chyběl ve značné části obce. Dokončení všech inženýrských sítí po celé obci proběhlo až v roce 2010, po ukončení provozu kasáren. (17)

V roce 1990 proběhly první svobodné volby. Starostou byl zvolen Vladimír Vajnar a jeho zástupcem Jiří Řezníček. Společenské změny probíhající v celé zemi se dotkly také obce Strašice. Důsledkem změn byl zánik Národní Fronty, ale na druhé straně došlo ke vzniku nových politických stran. Zastupitelstvo bylo složeno nejen z členů nových politických stran, ale také z členů občanských sdružení či nestraníků. Nicméně zejména z důvodu přítomnosti armády (99 % vojáků z povolání muselo být členy KSČ) zde komunisté nikdy vliv neztratili. Přesto se v této době začalo dařit soukromým živnostníkům s různorodým zaměřením, především řemeslníkům. V obci jich vzniklo hned několik, například zámečnictví Dezort, zámečnictví Andrlík, truhlářství Mintora, truhlářská firma LAHAS, instalatér a topenář Dospěl, truhlářství Bílek, dřevomodelárna Šůcha, TOPSPO zabývající se montováním součástí do automobilů. (17)

Rok 1995 byl pro celou republiku ve znamení „stoleté vody“. Ani Strašice tato událost neminula. Vlivem intenzivního hospodaření Vojenských lesů s.p. v Brdech a mnoha neodborných úprav vodotečí a komunikací uvnitř Vojenského újezdu Brdy se koryto Padrtského potoka velmi rychle naplnilo a voda přetékala přes komunikace, zničila jeden most v obci a zaplavovala zahrady i rodinné domy v dolní části obce. Druhá, o poznání větší pohroma, nastala v roce 2002, kdy se Padrtský potok znovu naplnil a voda devastovala břehy, cesty, ale také mosty. (17)

Přelom let 2003 a 2004 s sebou přinesl radikální zlom. V obci došlo ke zrušení vojenské posádky a tím k uvolnění mnoha prostor. Postupně narůstal zájem o tyto prostory převážně za účelem podnikání, ale také je zvyšoval počet spekulantů s nemovitostmi. Prvním velkým podnikem byla společnost D+P REKONT a.s., zaměřená na ekologickou likvidaci elektrošrotu. Dalším investorem byla společnost American Way, jakožto provozovatel solárních elektráren, která však po uvedení elektráren do provozu z obce své další aktivity stáhla, či stále fungující společnost Plzeňský skart a.s., zabývající se sběrem a zpracováním kovového odpadu. (17)

Za přispění Evropské unie došlo v posledních letech ke zkvalitnění života v obci. Mezi nejvýznamnější úpravy, které zaznamenali občané, patří výstavba vodovodu, plynovodu, dokončení kanalizačního systému v celé obci a zateplení bytových jednotek. Dalšími úpravami prošlo také zdravotnické středisko, obecní úřad či bývalý Posádkový dům armády. (17)

4.2 Demografická a ekonomická struktura

4.2.1 Vývoj počtu obyvatel

Dlouhodobě se počet obyvatel pohybuje okolo hranice 2500. Odlišné hodnoty stavu obyvatel zásadně ovlivňovala použitá metoda výpočtu v daném období. Konkrétní metody výpočtu v jednotlivých letech znázorňuje tabulka č. 3.

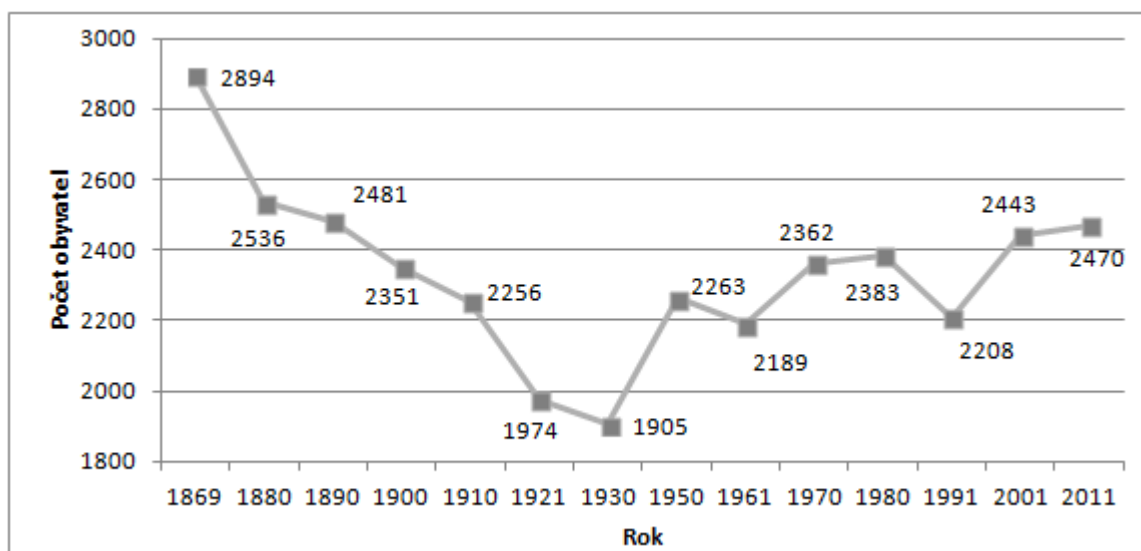
Tab. č. 3: Metoda výpočtu obyvatel

Rok	Metoda výpočtu
do 1869	obyvatelstvo přítomné civilní
1880-1950	obyvatelstvo přítomné
1961-1991	obyvatelstvo bydlící (tj. hlášené k trvalému pobytu)
od 2001	obyvatelstvo bydlící (osoby s trvalým nebo dlouhodobým pobytem)

Zdroj: (23),(24)

Graf č. 1 znázorňuje strukturu počtu obyvatel žijících v obci od roku 1869. Od roku 1892 docházelo k postupnému snižování počtu obyvatel z důvodu přerušení těžby železné rudy. Tato situace připravila mnoho občanů o zaměstnání a ti byli nuceni migrovat za prací do jiných měst. Také první světová válka významně ovlivnila počet obyvatel. (23), (24)

Graf č. 1: Struktura počtu obyvatel

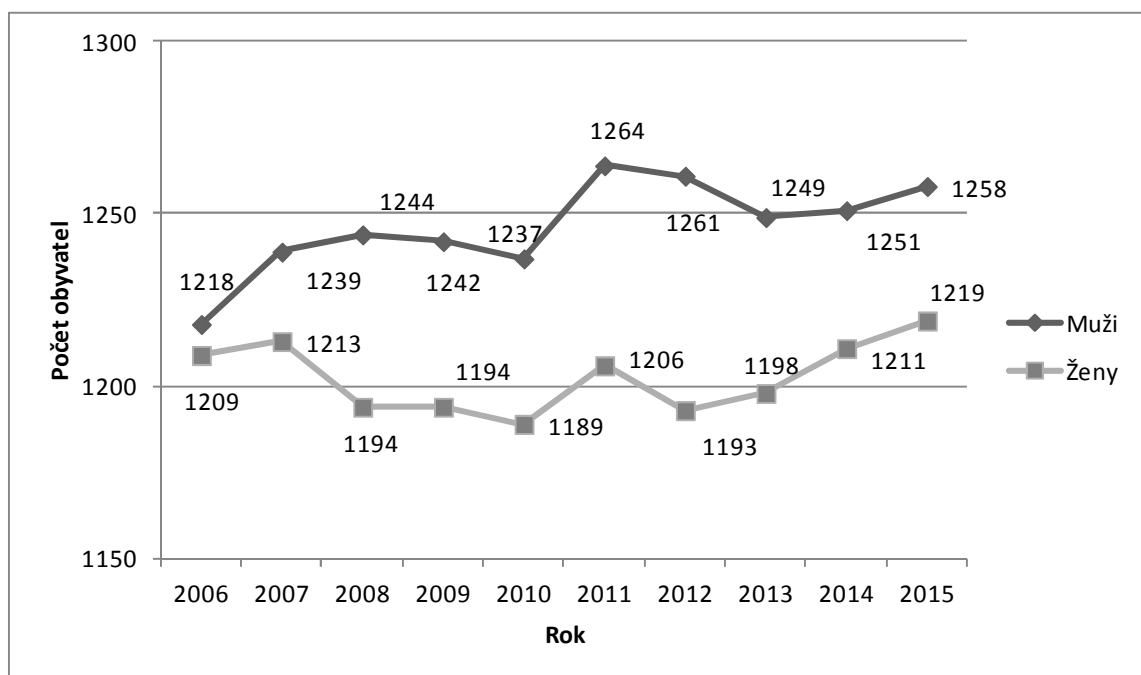
Zdroj: (23), (24), vlastní zpracování, 2017

V následujících letech již docházelo k pozvolnému nárůstu počtu obyvatel. Od roku 1933 měla na narůstající počet obyvatel značný vliv výstavba vojenských kasáren, čímž se i v dalších letech počet obyvatel zvyšoval. Zlom nastal se změnou politického systému, který s sebou přinesl jiný přístup k armádě a základní vojenské službě. Na přelomu roku 1989 dochází tedy k útlumu vojenské činnosti a tím také ke snížení počtu obyvatel. Tento pokles trval až do roku 1992, kdy nadbyteční vojenští příslušníci byli převeleni do vojenských zařízení v jiné části Československé republiky. (23), (24)

Nejen vznik samostatné České republiky zapříčinil nárůst obyvatel obce. Snížení stavu vojenské posádky, změna Občanského zákoníku a vznik tzv. „přechodně služebních bytů“ přispělo k uvolnění bytových jednotek civilním občanům. Této příležitosti využili lidé z širokého okolí. (23), (24)

Od roku 2001 je patrné, že počet obyvatel spíše stagnuje. Od tohoto roku lze pozorovat pouze nepatrné odlišnosti. Příčinou klesání populace mohou být například nedostatky v dopravním spojení, které jsou zmíněny na počátku této kapitoly, či zrušení civilních míst v kasárnách. Oproti tomu vznik nových pracovních míst na území bývalých vojenských kasáren přispěl k nárůstu obyvatel s trvalým bydlištěm. (23), (24)

Graf č. 2: Struktura obyvatel podle pohlaví

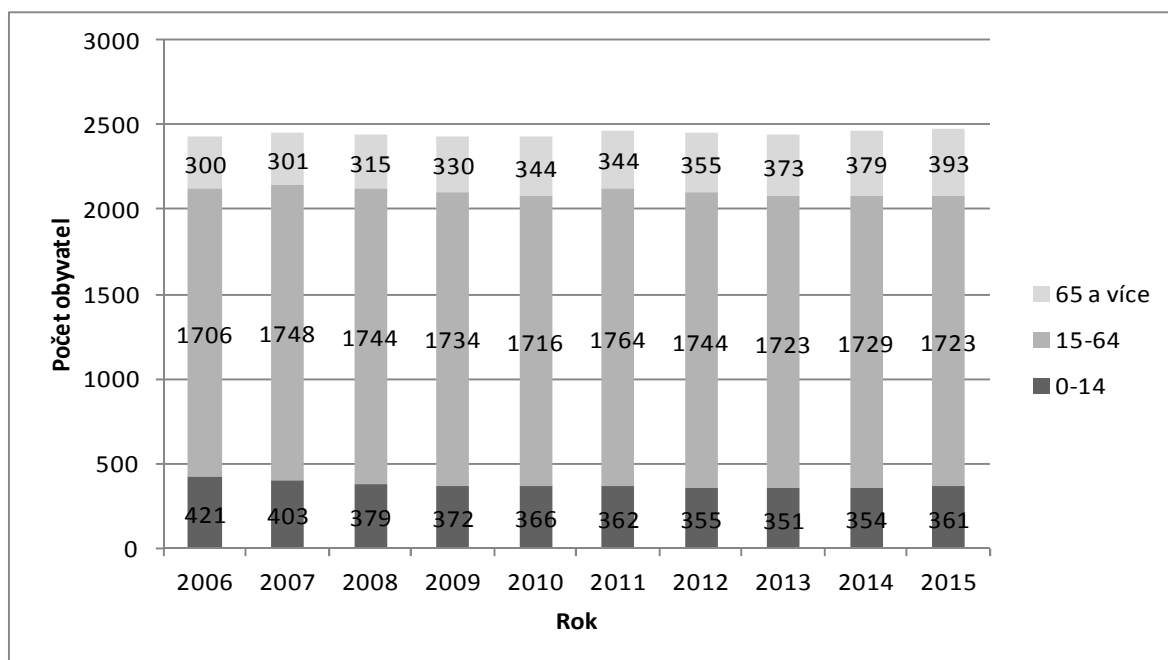
Zdroj: (25), vlastní zpracování 2017

K 1. lednu 2016 evidovala obec Strašice 2477 obyvatel. Aktuální data k 1. lednu 2017 ČSÚ zatím nezveřejnil. Strukturu obyvatel podle pohlaví je viditelná na grafu č. 2. Poměr mužů a žen je na počátku analyzovaného období téměř vyrovnán. V dalších letech mužská populace převyšovala ženskou, a to přibližně o 50 obyvatel. V roce 2012 nastává největší rozdíl, kdy zde žilo o 68 mužů více než žen. Mnohé ženy se odstěhovaly za zaměstnáním nebo se provdaly a odstěhovaly. V posledních letech dochází k pozvolnému snižování tohoto rozdílu. (25)

4.2.2 Věková struktura

Vývoj věkové struktury obce Strašice je obdobný, jako je tomu v rámci celorepublikového měřítka. Z grafu č. 3 je jasně patrné, že postupně dochází k tzv. demografickému stárnutí obyvatelstva.

Graf č. 3: Věková struktura obyvatel

Zdroj: (25), vlastní zpracování 2017

Početní rozdíly mezi obyvateli ve věkové kategorii do čtrnácti let a nad pětadesát let se postupem sledovaného období snižují. Od roku 2006 dochází k poklesu počtu obyvatel v předproduktivním věku. Největší propad lze pozorovat v roce 2008, který byl způsoben značným poklesem porodnosti v dané obci. Opakem byl rok 2015, kdy naopak porodnost nepatrně vzrostla. (25)

Rostoucí trend lze pozorovat ve vývoji počtu obyvatel v postproduktivním věku. Hlavním důvodem může být zdravější životní styl a odlišné životní prostředí v porovnání města s venkovem. Obyvatelé v pokročilém věku již nemají zájem stěhovat se do velkých měst a zvykat si na nové bydlení. Stále častěji dochází k situacím, kdy starší občané vyhledávají klid a právě menší obce jim nabízejí dostatečné soukromí. (25)

Na počátku analyzovaného období byl průměrný věk české populace 40 let, v roce 2015 41,9 let. Průměrný věk obyvatel obce je jen nepatrně nižší, než je průměrný věk pro Českou republiku, a to o 0,9 let. Pokud by do srovnání bylo zahrnuto také okresní město Rokycany, hodnota obce Strašice by byla i tady nižší, a to o 1,5 roku. (25)

4.2.3 Vzdělanostní struktura

Údaje pro vzdělanostní ale také náboženskou a národnostní strukturu jsou uvedeny pouze pro dva roky. Právě v letech 2001 a 2011 se uskutečnilo dotazníkové šetření „Sčítání lidu, domů a bytů“ pod záštitou Statistického úřadu Evropských společenství (Eurostatu), na jehož základě je možné zjistit bližší informace o obyvatelích České republiky, které ČSÚ běžně nesleduje. (25)

V obou sledovaných letech v obci žilo téměř 70 % ekonomicky aktivních obyvatel, tedy starších patnácti let a mladších důchodového věku. Je podivuhodné, že počet obyvatel bez ukončeného základního vzdělání nebo pouze se základním vzděláním se v roce 2011 oproti roku 2001 navýšil. S největší pravděpodobností byla tato změna ovlivněna také nárůstem zde žijících cizinců. V roce 2001 zde žilo 400 obyvatel pouze se základním vzděláním, v roce 2011 tento počet stoupl na 452 obyvatel. (25)

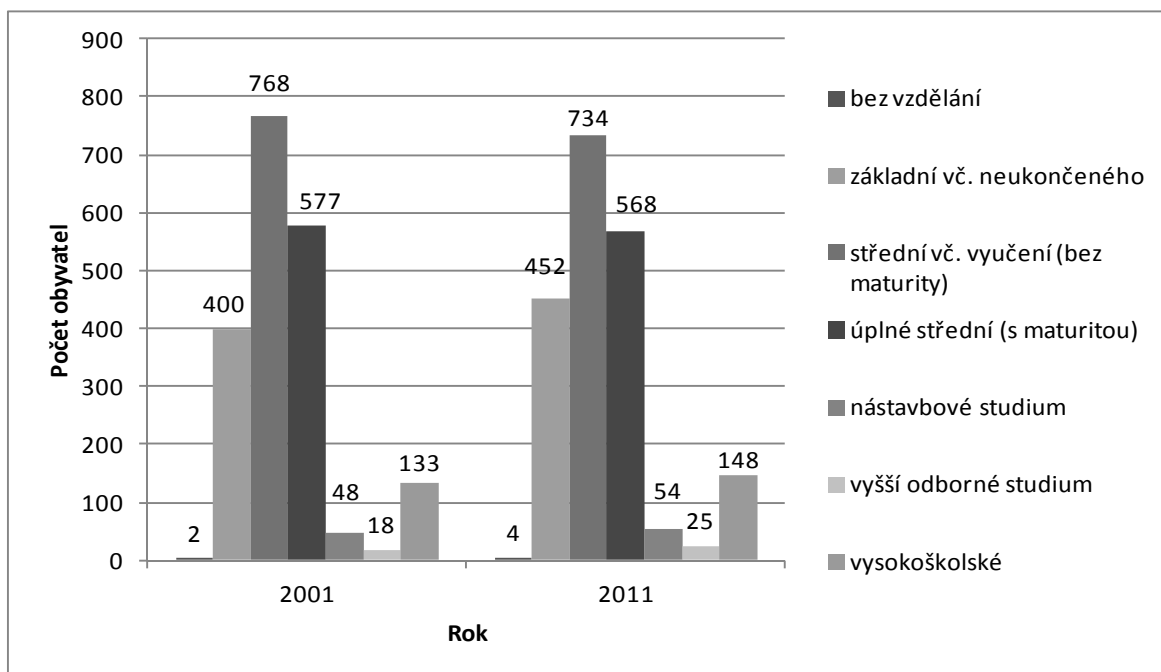
Majoritní část ekonomicky aktivních obyvatel měla v obou sledovaných letech střední vzdělání bez maturity. Především se jedná o střední odborná učiliště, která byla v minulých letech velmi oblíbená. V současné době obyvatel s tímto vzděláním ubývá i přesto, že poptávka na trhu práce neustále roste. (25)

Druhou nejvíce zastoupenou skupinu tvoří obyvatelé s dosaženým vzděláním střední vzdělání s maturitou. Toto získané vzdělání za analyzované období nepatrně kleslo. Za poklesem počtu obyvatel s maturitním vysvědčením může stát snazší dostupnost vzdělání vysokoškolského. (25)

S postupem času se požadavky zaměstnavatelů na vzdělání zaměstnanců měnily. Tomu také odpovídají narůstající hodnoty u nástavbového studia, vyššího odborného studia, ale také u studia vysokoškolského. V roce 2001 byl počet obyvatel se získaným bakalářským a magisterským vysokoškolským vzděláním téměř vyrovnán. V roce 2011 již výrazně převažovalo magisterské vysokoškolské vzdělání. Magisterský titul do tohoto roku získalo 125 obyvatel obce, kdežto bakalářský pouze 23 obyvatel. (25)

V budoucnu lze očekávat, že vzdělanost v obci bude sledovat celorepublikový trend, tudíž že obyvatel s vyšším odborným či dokonce s vysokoškolským vzděláním bude přibývat. Za příčinu lze označit lepší dostupnost nejen středních, ale také vysokých škol v porovnání s předešlými lety. Lepší dostupnost se týká jak škol veřejných, tak škol soukromých, jejichž počet v republice neustále narůstá. Také další možnosti, které s sebou přináší dnešní doba, přispívají k volbě vyššího vzdělání. Mnoho škol nabízí různé výměnné pobyty se studiem v zahraničí, kde studenti mohou získat nejen jazykové dovednosti, ale také neocenitelnou životní zkušenost. Na grafu č. 4 je znázorněna vzdělanostní struktura obce Strašice pro roky 2001 a 2011. (25)

Graf č. 4: Vzdělanostní struktura

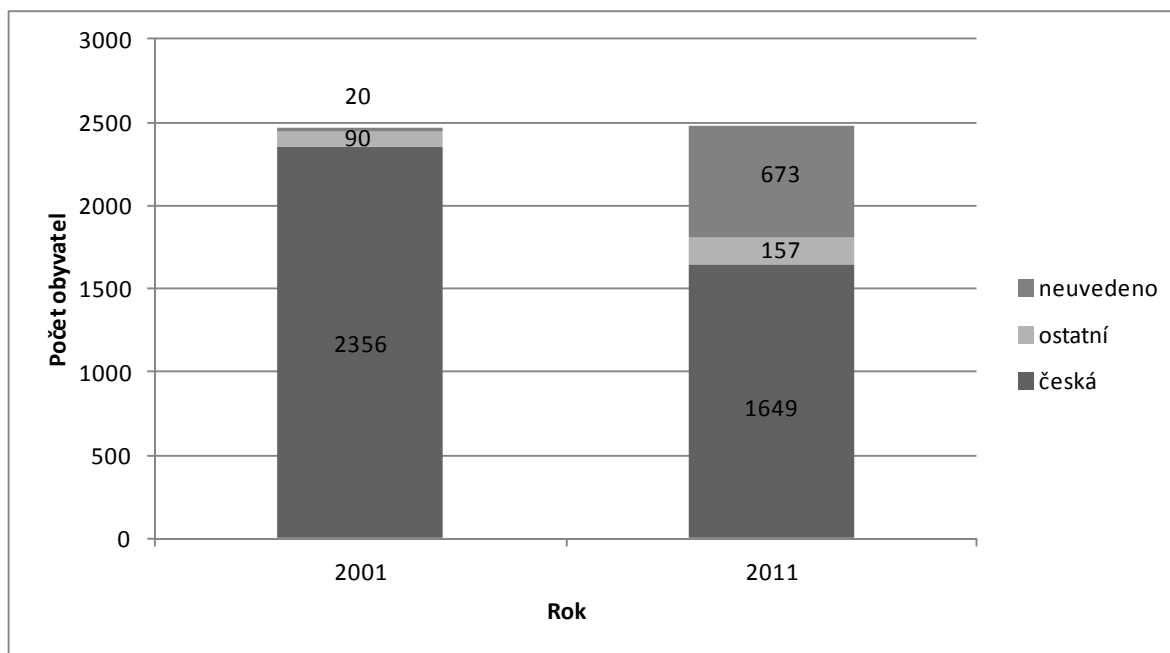
Zdroj: (25), vlastní zpracování 2017

Základní gramotnost obyvatelstva stoupá nejen v obci Strašice, ale také v celé České republice. Největší rozdíly jsou patrné u základního vzdělání, ať již ukončeného či nikoli. Tento typ vzdělání mělo v roce 2011 pouze 18 % populace. Nárůst zaznamenaly střední odborné školy s maturitou, jejichž absolventi tvořili 20 % populace a vysoké školy, jejichž absolventi tvořili celých 12 % populace. (25)

4.2.4 Národnostní struktura

Národnostní struktura v obci Strašice byla v roce 2011 rozmanitější, než tomu bylo v roce 2001. Tento jev je pro celou Českou republiku typický, neboť dochází k častějšímu zaměstnávání cizinců na území republiky jako levné pracovní síly. Jinak tomu není ani v obci Strašice. V přílehlém okolí se nachází několik průmyslových zón, které využívají nedalekého dálničního spojení. Cizinci jsou v těchto společnostech zaměstnáni převážně přes pracovní agentury. Počet cizinců se v obci do roku 2011 navýšil, právě díky zprovoznění ubytovacího zařízení v bývalých vojenských kasárnách pro zaměstnance agenturních společností. Ovšem výsledky z roku 2011 mohou být dosti zkreslené, neboť 673 občanů svoji národnost při sčítání neuvvedlo a agenturní zaměstnanci se sčítání neúčastnili. (25)

Graf č. 5: Národnostní struktura

Zdroj: (25), vlastní zpracování 2017

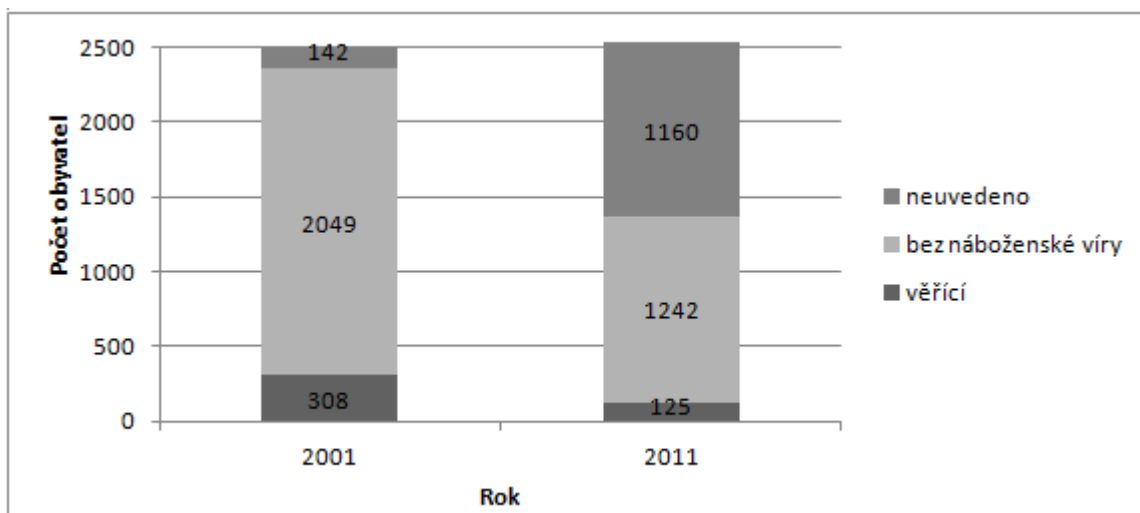
Po oba sledované roky byla v obci nejvíce zastoupena národnost česká a slovenská. Pokud by do analýzy byla zahrnuta i současná situace, určitě by se rozšířil počet národností například o bulharskou či rumunskou. Obyvatelé těchto zemí jsou ve velkém počtu zaměstnáváni v přílehlých průmyslových zónách. Díky restauračnímu zařízení a obchodům s potravinami by se seznam národností rozrostl o národnost vietnamskou. (25)

4.2.5 Náboženská struktura

Počet nábožensky založených obyvatel obce se pohybuje zhruba na hranici 10 %. Většina místních občanů, kteří se vyjádřili k náboženské víře, jsou ateisté⁸. Největší podíl těch, kteří uvedli při Sčítání lidu, domů a bytů, že jsou nábožensky založeni, se hlásí k Církvi římskokatolické. Náboženské rozložení obce Strašice má své kořeny v minulosti, kdy KSČ svým velkým vlivem na místní vojenskou posádku zásadně ovlivňovala účast vojáků z povolání a jejich rodin v náboženském životě. (25)

Z grafu č. 6 je zřetelný úbytek věřících obyvatel mezi lety 2001 a 2011. Snižující se počet věřících pravděpodobně souvisí s dnešní dobou. Důvodem může být také úmrtnost starších obyvatel, kteří k víře byli vedeni již od útlého věku. Dle průzkumu poklesl také počet obyvatel bez vyznání. Tento úkaz je dán právem občanů nezveřejňovat svoje náboženské vyznání. Tuto možnost zvolilo téměř 50 % dotázaných obyvatel. (25)

Graf č. 6: Náboženská struktura

Zdroj: (25), vlastní zpracování 2017

⁸ Ateista je obecně vnímán jako člověk, který odmítá náboženství.

Při porovnání obce Strašice s celorepublikovými výsledky je zjevné, že nejvyššímu počtu příznivců se těší Římskokatolická církev. Dalšími nejvíce zastoupenými církvemi je Českobratrská církev evangelistická a Církev československá husitská. Převážná část takto založených obyvatel žije tradičně na Moravě, Vysočině či v Jihočeském kraji. (25)

4.2.6 Politická struktura

Obec Strašice nemá typickou politickou strukturu, jako je tomu ve větších městech. Jedná se o menší obec, kde je spíše uplatňována tzv. sousedská politika. Jednotliví zastupitelé mají mezi sebou velmi blízký vztah. Jejich snaha je ubírána směrem k řešení aktuálních problémů obce. Třebaže mezi zastupiteli existují osobní antipatie a názorové rozpory, ve většině důležitých otázek týkajících se rozvoje obce se dokážou zastupitelé téměř vždy shodnout. (26)

V obci Strašice, která čítá přibližně 2500 obyvatel, působí patnáctičlenné zastupitelstvo. Zastupitelstvo obce zasedá přibližně jedenkrát za dva měsíce. Zasedání je vždy přístupné veřejnosti, která zde může vznést své otázky vztahující se k dění v obci.

Ze svých řad poté volí zastupitelstvo obce členy do pětičlenné rady obce. Rada obce zasedá přibližně každé dva týdny. Její zasedání již veřejné není, ale rada obce na obecních stránkách zveřejňuje své zápisy a usnesení z jednání. (26)

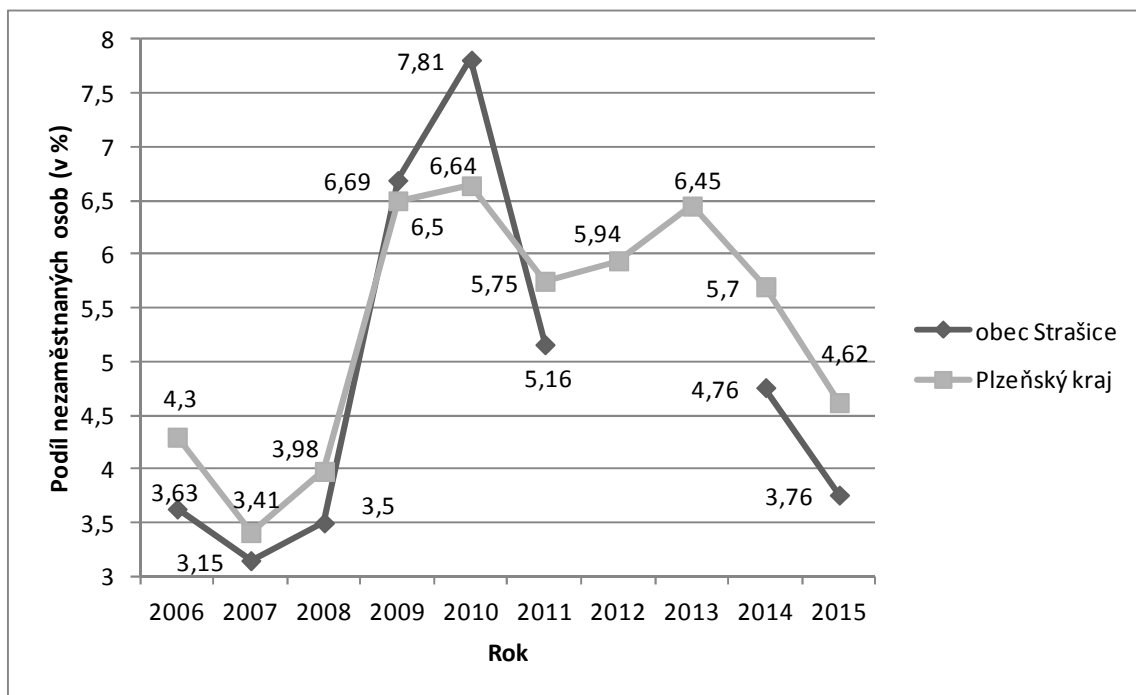
Do roku 2002 vládly v obci pravicově orientované politické strany, které od tohoto roku výrazně ztratily podporu voličů a byly pro nové volební období 2002 - 2006 nahrazeny levicově orientovanými stranami. Pro každé volební období vzniká mezi dvěma stranami koalice ať už přímo, jako tomu bylo v roce 2006 na základě koaliční smlouvy, nebo nepřímo. V roce 2006 byl do funkce starosty obce zvolen Jiří Hahner, který společně s levicově zaměřenými stranami zastupuje obec i v posledním sledovaném období. (26)

4.2.7 Zaměstnanost

Míra nezaměstnanosti v obci Strašice se dlouhodobě pohybuje na velmi přijatelné hranici. Samotná obec neposkytuje příliš pracovních příležitostí. V letech 2007 – 2009 zapříčinila změna územního plánu vznik nové průmyslové zóny v bývalých vojenských kasárnách. Vznikly zde pouze provozy s malými pracovními příležitostmi. Důvodem malého zájmu o tyto nové prostory může být horší dopravní obslužnost obce, než ta, kterou nabízejí průmyslové zóny u dálnic. Občané obce jsou proto nuceni dojíždět za zaměstnáním do okolních měst, jako jsou Rokycany, Plzeň, popřípadě také Praha. (25)

Míra nezaměstnanosti v obci se před rokem 2009 pohybovala pod hranicí 4 %. V roce 2009 a 2010 nezaměstnanost značně vzrostla. Nárůst zapříčinily následky světové ekonomické krize. Krize s sebou přinesla mnohé ztráty například zánik menších podniků, které danou situaci nedokázaly ustát. To samozřejmě postihlo mnohé ekonomicky aktivní obyvatele, kteří tím přišli o svá zaměstnání. Větší podniky byly nuceny snížit stavy svých zaměstnanců kvůli poklesu poptávky po jejich výrobcích. Následující roky se ekonomická situace zlepšila natolik, že také hodnota nezaměstnanosti poklesla o více než 2 %. Hodnota se v roce 2015 pohybovala na úrovni hodnoty ukazatele před ekonomickou krizí. (25)

Graf č. 7: Nezaměstnanost obyvatel

Zdroj: (25), vlastní zpracování 2017

Na počátku roku 2012 došlo na základě dohody ČSÚ a Ministerstva práce a sociálních věcí ke změně metodiky výpočtu míry nezaměstnanosti. Tudíž od tohoto roku nejsou k dispozici statistické údaje o nezaměstnanosti z územního hlediska, proto také hodnoty ukazatele ve zmiňovaných letech v grafu č. 7 nejsou uvedeny. (27)

Ve srovnání s Plzeňským krajem je hodnota daného ukazatele nižší. Míru nezaměstnanosti v kraji navyšují převážně města v příhraničních oblastech. Obyvatelé těchto oblastí jsou odkázáni především na zemědělství, které v současné době celorepublikově upadá. Dalšími důvody mohou být zde žijící početné národnostní menšiny, nekvalitní infrastruktura či značná vzdálenost od větších měst. (25)

Dle výsledků analýzy „Sčítání lidu, domů a bytů“ z roku 2011 byla téměř polovina pracujících obyvatel obce zaměstnána v průmyslu. Další velkou skupinu tvořili pracující ve veřejné správě, správě sociálního zabezpečení, velkoobchodě či maloobchodě, ale také jako opraváři a údržbáři motorových vozidel. Naopak nejméně obyvatel bylo zaměstnáno v oblasti peněžnictví a pojišťovnictví. (25)

4.3 Komunální volby v obci Strašice

4.3.1 Volby v roce 2002

Komunální volby ve Strašicích se uskutečnily ve dnech 1. a 2. listopadu 2002. V roce 2002 kandidovaly čtyři politické strany – ODS, ČSSD, SOS a KSČM. Všechny politické strany naplnily všech patnáct pozic své kandidátní listiny. Za zmínku však stojí, že kandidátní listina SOS byla tvořena pouze ženami. Kandidující ženy byly přesvědčené, že jejich voliči by mohli být právě občané, kteří se připojili k jimi realizované petici proti uzavření vojenských kasáren v obci. Z jejich propočtů vyšlo, že by stačila pouhá polovina těchto občanů a porazily by komunisty, kteří mívají v obci okolo 30 % hlasů. (26)

4.3.1.1 Volební programy

Strana SOS se svým volebním programem nejvíce lišila od ostatních. Tato strana chtěla zastavit zadlužování obce, zprůhlednit nakládání s finančními prostředky, zpracovat novou energetickou koncepci, zlepšit vstřícnost obecního úřadu vůči občanům, zřídit obecní muzeum, zapojit odborníky do komisí a výborů. V oblasti školství se chtěla SOS podílet na získání kvalitního pedagogického sboru, vzniku školské rady, zviditelnění školy a postarat se o mimoškolní aktivity dětí. V budoucnu chtěla strana SOS rekonstruovat nájemní domy, některé bytové jednotky privatizovat, zastavit spekulaci o bytech a vytvořit jasná pravidla pro přidělování obecních bytů. (26)

ČSSD usilovala o zachování vojenské posádky, o možnost čerpání dotací od Evropské unie, o zlepšení propagace obce, o opravu radnice a kostela či o zlepšení dopravní obslužnosti. Dále ve svém volebním programu zmiňovala výstavbu školního hřiště, rekultivaci a výstavbu II. etapy skládky tuhého komunálního odpadu, rekonstrukci místních komunikací a opravy bytů. Nicméně v programu ČSSD se neobjevila žádná činnost, která by se zabývala zlepšením postavení radnice vůči občanům. (26)

KSČM chtěla rozšířit dopravní obslužnost v obci, udržet zdravotní systém a další rozvoj služeb, který však blíže nespécifikovala. Ve vztahu k obci chtěla KSČM více zapojit mladé občany a rozšířit jejich aktivity. Dále chtěla upravit svoz komunálního odpadu, zlepšit čištění odpadních vod a podle možností připravit opravu chodníků a místních komunikací. KSČM do svého programu nezahrnula finanční a kulturní oblast.

ODS svůj individuální program zaměřila na zvýšení prestiže obce v regionu a na snaze získat statut města. Ve vztahu k občanům chtěla více zprůhlednit jednotlivé kroky radnice. Dále nabízela občanům, že by zvýšila vliv obce na zkvalitnění výuky, zprivatizovala by obecní byty, opravila by komunikace a především se snažila nadále nenavyšovat zadluženost obce. Ve srovnání s ostatními kandidujícími stranami, ODS nenavrhovala žádné zlepšení v nakládání s komunálním odpadem. Plánované činnosti ODS v jednotlivých oblastech měly však značné nedostatky. Většina činností nebyla blíže specifikována či bez existence určených zdrojů krytí při jejich realizaci. (26)

Všechny čtyři kandidující strany do svého volebního programu zahrnuly zlepšení vzhledu návsi a péči o životní prostředí v obci. Dalším shodným bodem bylo rozšíření kanalizačních a vodovodních sítí, přičemž podpora ze strany SOS byla pouze za dostatek finančních prostředků. ČSSD, KSČM a ODS chtěly společně odstranit následky povodní a především vytvořit protipovodňová opatření a tak předejít dalším škodám, které by mohla způsobit povodeň v budoucnu. (26)

Nejvíce shodných bodů bylo možné shledat ve volebních programech ČSSD a KSČM, které se shodly nejen ve výše zmíněných aktivitách, ale také obě strany měly zájem na dokončení bytové jednotky v místní základní škole či na vytvoření nového stavebního obvodu pro individuální výstavbu rodinných domů. (26)

4.3.1.2 Volební účast

Volební účast voličů v obci ve výši 54 % převyšovala o necelých 10 % účast celorepublikovou. Obec byla rozdělena na tři volební okrsky. V prvním a třetím okrsku bylo zapsáno 735 voličů a účast se pohybovala okolo 60 %. Ačkoli druhý volební okrsek čítal 1 141 potenciálních voličů, volební účast s pouhými 49,61 % zde byla nejnižší. (28)

4.3.1.3 Výsledky voleb

Ve volbách zvítězila politická strana ČSSD s téměř 4 500 hlasy. Se svými výsledky získala celkem pět mandátů. Následovala ODS, která za 3 544 hlasů obdržela čtyři mandáty. S rozdílem 400 hlasů oproti ODS se na třetím místě umístila KSČM se čtyřmi mandáty. Na posledním místě skončila SOS se svými 1 961 hlasy a získanými dvěma mandáty. Výsledek SOS mohl být ovlivněn složením kandidátní listiny, což zřejmě působilo netradičně a mohlo to u voličů vyvolat pochybnosti. (28)

Tab. č. 4: Výsledky voleb 2002

Kandidátní listina		Hlasy		Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
č.	název	abs.	v %			
1	ODS	3 544	27,02	13 115	27,02	4
2	ČSSD	4 456	33,98	13 115	33,97	5
3	SOS, NK	1 961	14,95	13 155	14,95	2
4	KSČM	3 154	24,05	13 155	24,04	4

Zdroj: (28)

V následující tabulce č. 5 je uveden jmenný seznam zastupitelů obce Strašice s jejich počtem získaných hlasů. V tomto roce byl téměř vyvážen poměr členů zvoleného zastupitelstva s ohledem na jejich politickou příslušnost. Celkem sedm zvolených členů bylo bez politické příslušnosti, čtyři členové se hlásili ke KSČM, tři členové se hlásili k ČSSD a jeden člen se hlásil k ODS. (28)

Tab. č. 5: Zastupitelstvo obce pro rok 2002

KL	Kandidát		Hlasy	
	poř. číslo	jméno kandidáta	abs.	v %
ODS	3	Hahner Jiří	291	8,21
ODS	6	Míntora František	289	8,15
ODS	9	Praum Miroslav	279	7,87
ODS	8	Šnaiberk Karel Ing.	278	7,84
ČSSD	1	Drahokoupilová Zdeňka Mgr.	537	12,05
ČSSD	2	Dospěl Rudolf	396	8,88
ČSSD	10	Holzäpfl Miroslav	346	7,76
ČSSD	3	Huml Josef	320	7,18
ČSSD	4	Buřič Josef	275	6,17
SOS	3	Kozelská Ludoslava Ing.	199	10,14
SOS	1	Neradová Marcela	191	9,73
KSČM	7	Moc Josef	317	10,05
KSČM	2	Kubů František	291	9,22
KSČM	1	Vajnar Pavel	272	8,62
KSČM	13	Štych Josef	249	7,89

Zdroj: (28), vlastní zpracování, 2017

Do roku 2002 byla radnice pod vedením pravicových stran, což mnozí občané považovali za nevhodné a výsledky v tomto volebním období to také potvrdily. Ve volbách byly pravicové strany nahrazeny levicově zaměřenými stranami a v tomto trendu se pokračovalo také v dalších volbách.

Ustavující zasedání zastupitelstva obce probíhalo dne 13. listopadu 2002. Na pozici starosty obce nominoval zástupce Jiří Hahner za ODS Miroslava Prauma. Za ČSSD nominoval zástupce strany Miroslav Holzäpfl Zdeňku Drahokoupilovou, která byla starostkou již v minulém volebním období. Na post místostarosty obce za KSČM byl nominován Pavel Vajnar a za ODS Jiří Hahner a Karel Šnaiberk. Výčet navrhovaných členů do rady obce byl oproti předchozím postům rozsáhlejší. Zástupce ČSSD nominoval Rudolfa Dospěla a Josefa Humla, zástupce ODS nominoval Jiřího Hahnera, Karla Šnaiberka a Františka Mintoru a zástupce SOS nominoval Marcelu Neradovou. (29)

Ustavujícím zasedáním zastupitelstva obce Strašice byli zvoleni:

Starosta obce Strašice:	Zdeňka Drahokoupilová
Místostarosta obce Strašice:	Pavel Vajnar
Člen rady obce Strašice:	Karel Šnaiberk
Člen rady obce Strašice:	Rudolf Dospěl
Člen rady obce Strašice:	Josef Huml

Při volbě starosty obce získala dvě třetiny hlasů Zdeňka Drahokoupilová. Post místostarosty s osmi obdrženými hlasy získal Pavel Vajnar, Jiří Hahner obdržel šest hlasů a Karel Šnaiberk jeden hlas. Za člena rady obce byl jednoznačně zvolen Karel Šnaiberk s deseti hlasy. Zbývající dvě místa v radě obce obsadil Rudolf Dospěl a Josef Huml, kteří obdrželi shodně osm hlasů. Další nominovaní nedosáhli požadovaného počtu hlasů. (29)

S novým vedením se v obci začalo řešit bydlení například tak, že vznikly nové vyhlášky a obecní předpisy o pronájmu bytů, začaly se sestavovat pořadníky uchazečů o obecní byty apod. Také stavební komise nezůstávala pozadu a začala zpracovávat pasporty obecních budov pro efektivní provoz, údržbu a následnou modernizaci. (26)

S vedením obce se započaly vést zdlouhavé diskuze o zveřejňování informací o dění na radnici. Občané byli znepokojeni poskytovanými informacemi z rady obce, neboť byly velmi heslovité a „běžný“ občan těmito informacím nebyl schopen porozumět.

Také obecní zastupitelstvo bylo svoláváno pouze na základě zákonného určení. Opozice se snažila prosadit vytvoření dozorčí rady obecní firmy Služby obce Strašice s.r.o., jejímž jedním z jednatelů byl místostarosta obce. Jenže to by znamenalo, že její veškerá činnost by byla pod dohledem veřejnosti a s tím koalice nesouhlasila. (26)

Velmi diskutovaným tématem již od samotného počátku vládnutí této koalice bylo ukončení vojenské posádky ve Strašicích. Nicméně v tomto období byla velmi činná opozice, neboť si uvědomovala, že odchod armády by s sebou přinesl značné ztráty pro místní občany. SOS se rozhodla dát prostor občanům, aby také vyjádřili svůj názor prostřednictvím petice. Petici podepsalo více jak tisíc občanů včetně občanů z přilehlých obcí. Nicméně hlas lidu nebyl vyslyšen, ani na krajské či parlamentní úrovni. (26)

V roce 2003 se navázalo na dobu první republiky a byl obnoven Strašický okrašlovací spolek, za jehož vznikem stály ženy z kandidátky SOS. Cílem spolku bylo vést osvětovou činnost, diskuze a besedy na různá témata či zlepšit kulturní a společenské dění v obci. Ze strany radnice tomuto spolku nebylo přáno, neboť radnice začala pořádat obdobné akce dokonce ve shodných termínech. (26)

Získané území bývalých vojenských kasáren v roce 2004 s sebou přineslo mnoho otázek a nejistot. Převážně ohledně fungující kotelny, s kterou obec v energetické koncepci již nepočítala. Mnozí občané, dokonce i někteří zastupitelé, si tento fakt nedokázali vysvětlit, ale smysluplné odpovědi se nemohli dovolat. Získané území obci přineslo také mnohé finanční prostředky. Obec začala pronajímat zdejší budovy jako ubytovací zařízení a prodala halu společnosti na likvidaci elektrotechniky a elektrických zařízeních, která přinesla nové pracovní příležitosti pro místní občany. Avšak zbývající nevyužité budovy postupně chátraly, protože nebyly prostředky na jejich údržbu. (26)

Rok 2005 s sebou přinesl mnohé diskuze o investicích. Nejvíce probíraným tématem bylo vytápění obecních budov. Nezávislí zastupitelé přesvědčovali koalici, že není vhodné spoléhat se pouze na jeden zdroj tepla a bylo by možné využívat také biomasu. Avšak koalice stále upřednostňovala pouze neobnovitelný zdroj a to plyn. Zastupitelé neuposlechli ani upozornění, že nejdříve by bylo dobré bytové domy zateplit, vyměnit nevyhovující okna a až posléze investovat do nového způsobu vytápění, což by přineslo značné úspory. V obci proběhla plošná plynofikace za pomoci zřízení středotlakého přivaděče zemního plynu z nedalekého Medového Újezdu, plynofikace sídlištních kotelen a výstavba nové plynové kotelny. (26)

Dalším zásadním mezníkem, který v obci nastal, byla významná investice do vodovodu a kanalizace, která byla po dlouhé době dokončena v obecní části Dvůr a na „Škvárovně“. Dále se uskutečnily opravy majetku poškozeného po dvou povodních, oprava základní školy, a průběžné opravy místních komunikací. Také se uskutečnila rekultivace staré, uzavřené skládky tuhého komunálního odpadu. Ovšem v obci se nacházela ještě řada úkolů v různých částech rozpracovanosti, které bylo zapotřebí dokončit nově zvoleným zastupitelstvem. (26)

4.3.2 Volby v roce 2006

Podzimní komunální volby se v roce 2006 konaly ve dnech 20. a 21. října. O post členů zastupitelstva se opět ucházelo šedesát kandidátů prostřednictvím čtyř kandidátních listin stejných politických stran jako v předešlých komunálních volbách – SOS, ČSSD, ODS a KSČM. (26)

4.3.2.1 Volební programy

Volební program ČSSD byl v roce 2006 zaměřen na ochranu životního prostředí, na rekonstrukci obecních bytů, základní školy, kostela, na opravy místních komunikací, na přípravu území pro individuální výstavbu a na rekultivaci II. etapy skládky tuhého komunálního odpadu. Dále se ČSSD chtěla zaměřit na problémy ohledně bydlení, zaměstnanosti a dopravní obslužnosti, ale také na rozvoj tělovýchovy a sportu. V oblasti financí chtěla ČSSD dbát o využití veškerého majetku a příjmu obce, ale především sledovat všechny dotační tituly s možností jejich čerpání ve prospěch obce. (26)

ČSSD do svých plánů zahrnovala také oblast bývalých vojenských kasáren. Měla v plánu zde podporovat vhodné podnikatelské aktivity. Za pomoci státní dotace chtěla v tomto objektu rekonstruovat dvě budovy, které by poté sloužily jako nájemní byty a jednu budovu ve které by zřídila Dům pro seniory či penzion pro seniory. (26)

KSČM z letošního volebního programu vypustila oblast školství, odpadového hospodářství, financí a vztahu občan – obec. Nicméně svůj program rozšířila o aktivity v oblasti pořádku v obci, kde se chtěla podílet na úpravě veřejných prostranství a zeleně a v oblasti kultury, kde chtěla rozvíjet kulturní život v obci. Dále voličům přislíbila průběžné opravy chodníků na dopravně exponovaných místech. (26)

ODS chtěla i nadále pokračovat ve zvýšení vlivu obce na zkvalitnění výuky, v privatizování obecních bytů, ve zlepšení vzhledu obce, s čímž souvisí také odstranění černých skládek a v zastavení zadlužování obce využíváním dotací z Evropské unie či z jiných zdrojů. Dále nabízela svým voličům zlepšení informovanosti občanů prostřednictvím webových stránek obce či prostřednictvím vývěsných tabulí. Pro zlepšení, zprůhlednění a zefektivnění práce se chystala na obecním úřadu provádět pravidelně personální audit. V oblasti místních komunikací chtěla ODS změnit systém letní a zimní údržby či napojit obec na dálniční přivaděč v nedalekém Mýtě. V oblasti kultury považovala za důležité zvýšit význam a prestiž obce v rámci regionu a ve spolupráci s místní knihovnou chtěla ODS oživit kulturní dění v obci. Dále měla v úmyslu prověřit činnost obecní firmy Služby obce Strašice s.r.o. Svými aktivitami chtěla ODS podpořit provoz ambulantní lékařské péče, zkvalitnění a rozšíření pečovatelské služby či sportovní a zájmové organizace. Pro zlepšení kulturního dění chtěla vybudovat k tomu určené zařízení, které by zahrnovalo společenský sál. (26)

SOS zakládala svůj volební program na větší informovanosti občanů, ať již prostřednictvím měsíčního periodika, webových stránek obce, zveřejňováním výsledků jednání, pořádáním referend v zásadních věcech obce, tak také prostřednictvím osvětových a vzdělávacích akcí či zřízením nové komise pro veřejné zakázky a rozvoj. V oblasti školství si přála zapojit vedení školy do dění v obci a konsolidovat odbory. Pro zlepšení vzhledu obce chtěla SOS uskutečnit systematický sběr odpadů na celém území obce, včetně započetí sběru bioodpadu, rekonstrukci osvětlení a vytvoření nového plánu na ochranu zeleně. Pro bezpečnost občanů v obci chtěla SOS zřídit místní policii a zefektivnit práci přestupkové komise. Dále svým potenciálním voličům přislíbila opravu obecních bytových domů, nový systém informovanosti neplatičů, rozdělení bytového fondu či vyřešení nedostatku parkovacích míst. Za nutné SOS považovala zviditelnit obec v regionálním a celostátním tisku nebo její zviditelnění při každoročně pořádané akci Den pozemního vojska Bahna. Do individuální činnosti této strany lze zahrnout podporu investorů, zřízení ubytovacího zařízení v bývalých vojenských kasárnách a zprůhlednění jednotlivých aktivit obecní firmy Služby obce Strašice s.r.o. (26)

Shodně všechny kandidující strany pozorovaly nedostatky v kanalizačním a vodovodním systému a v protipovodňových opatřeních obce. Aktivity zaměřené na tyto oblasti se tím pádem promítly ve volebních programech všech kandidujících stran. ČSSD, KSČM a ODS měly zájem o přípravu určitého území pro individuální výstavbu rodinných domů a o integraci areálu bývalých vojenských kasáren do obce. (26)

KSČM, ODS a SOS měly společný zájem zřídit v obci muzeum, které by nejen přispělo ke zvýšení turistického ruchu, ale také by zvýšilo povědomí o obci. Podpora těchto stran směřovala na různé spolky a občanská sdružení, která byla zaměřena také na volnočasové aktivity občanů. Pozornost ČSSD, ODS a SOS byla totožně věnována privatizaci obecních bytů. Shodně úmysly měla KSČM a ČSSD také s budovami v bývalých vojenských kasárnách, přičemž KSČM předpokládala, že by došlo k navýšení počtu pracovních možností pro místní občany. (26)

4.3.2.2 Volební účast

V roce 2006 obsahoval seznam 1 896 jmen potencionálních voličů. Oproti předešlým volbám byla účast jen nepatrně nižší. V prvním (obecní část Dvůr) a třetím (obecní část Hut') volebním okrsku byla účast opět srovnatelná, pod úrovní 60 %. V druhém okrsku účast ani nyní nepřekročila hranici 50 %, ale oproti předešlému období se navýšila na 49,87 %. Přesto, že volební účast v obci Strašice nebyla příliš významná, stále převyšovala celorepublikový výsledek 46,38 % téměř o 7 %. (28)

4.3.2.3 Výsledky voleb

Výsledky z roku 2006 byly oproti roku 2002 dosti odlišné. Největší počet hlasů, tj. 4 335, obdržela ODS. Oproti roku 2002 si ODS polepšila téměř o 1 000 hlasů a získala o jeden mandát více, tedy pět mandátů. S 3 950 hlasy se na druhém místě, z předešlého prvního místa, umístila ČSSD se ziskem taktéž pěti mandátů. Na třetí pozici se umístila strana, u které byl také značný nárůst hlasů oproti předešlému volebnímu období, a to SOS s 2 469 hlasy a navýšeným počtem mandátů na tři. Naopak KSČM přišla o dva mandáty z minulého volebního období, neboť získala o 144 hlasů méně než SOS. (28)

Tab. č. 6: Výsledky voleb 2006

Kandidátní listina		Hlasy		Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
č.	název	abs.	v %			
1	SOS	2 469	18,88	13 079	18,87	3
2	ČSSD	3 950	30,20	13 079	30,20	5
3	ODS	4 335	33,14	13 079	33,14	5
4	KSČM	2 325	17,78	13 079	17,77	2

Zdroj: (28)

V tabulce č. 7 jsou uvedena jména členů zastupitelstva obce na volební období 2006 až 2010. V médiích proběhla informace, že nezávislí nestraniční kandidáti porazili stranické kandidáty na celorepublikové úrovni. V obci nestraniční kandidáti posílili především u ODS a SOS. Z patnáctičlenného zastupitelstva tvořili s devíti členy nadpoloviční většinu. Největší zastoupení měla ČSSD, která čítala čtyři členy bez politické příslušnosti. O jednoho člena méně měla ODS a poslední dva členy bez politické příslušnosti obsadila do řad zastupitelů politická strana SOS. (28)

Tab. č. 7: Zastupitelstvo obce pro rok 2006

KL	Kandidát		Hlasy	
	poř. číslo	jméno kandidáta	abs.	v %
SOS	1	Nerad František Ing.	266	10,77
SOS	3	Kapolková Alžběta Mgr.	232	9,39
SOS	7	Šmídová Hana Ing.	212	8,58
ČSSD	1	Drahokoupilová Zdeňka Mgr.	472	11,94
ČSSD	2	Bendřák Vojtěch Ing.	397	10,05
ČSSD	5	Šnaiberk Karel Ing.	321	8,12
ČSSD	3	Kotnauer Josef	318	8,05
ČSSD	9	Kroupová Eva	309	7,82
ODS	2	Fetter Miloš Ing.	411	9,48
ODS	3	Hrazdilová Pavla Mgr.	384	8,85
ODS	6	Horáček Antonín	325	7,49
ODS	1	Hahner Jiří	321	7,40
ODS	4	Kantor Jiří Mgr.	296	6,82
KSČM	2	Kubů František	237	10,19
KSČM	3	Štych Josef	225	9,67

Zdroj: (28), vlastní zpracování, 2017

Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce dne 2. listopadu 2006 politická strana ODS navrhovala na pozici starosty obce Jiřího Hahnera. Shodný návrh předložily strany ČSSD a KSČM, které navrhly na post starosty obce Zdeňku Drahokoupilovou. Jednotlivé strany poté navrhovaly kandidáty na členy v radě obce. ODS navrhovala Miloše Fettera a Jiřího Kantora, SOS navrhovala Alžbětu Kapalčkovou a ČSSD navrhovala Zdeňku Drahokoupilovou, Karla Šnaiberka a Vojtěcha Bendáka. (29)

Ustavujícím zasedáním zastupitelstva obce Strašice byli zvoleni:

Starosta obce Strašice:	Jiří Hahner
Místostarosta obce Strašice:	Ing. František Nerad
Člen rady obce Strašice:	Mgr. Jiří Kantor
Člen rady obce Strašice:	Ing. Miloš Fetter
Člen rady obce Strašice:	Mgr. Alžběta Kapalčková

Starosta a členové rady obdrželi v hlasování nadpoloviční většinu všech hlasů, tedy osm hlasů. U zvolení místostarosty z patnácti hlasů bylo platných pouze deset, přičemž zvolený místostarosta obdržel hlasů devět. (29)

Říjnové volby s sebou přinesly rozsáhlé změny. Nejviditelnější změnou ve fungování obce bylo zrušení funkce tajemníka a zavedení funkce uvolněného místostarosty. Další změnou bylo stvrzení koalice tradiční koaliční smlouvou. Občané Strašic svými hlasy přispěli ke změně hned deseti členů v zastupitelstvu. Nezměnilo se pouze složení, ale také poměr hlasů bývalé koalice z 9:6 na 7:8. Avšak při jednání zastupitelstva nevznikaly žádné problémy, neboť předkládané návrhy koalice byly natolik dobré, že také většina opozice danému návrhu svůj hlas dala. (29)

Ve volebním období 2006 – 2010, které bylo významně ovlivněno vytvořenou koalicí ODS a SOS, nastaly pro obec změny, které lze označit za velmi úspěšné v porovnání s předchozími volebními obdobími. Proběhla privatizace některých bytových domů, a to výhradně do rukou stávajících nájemníků. Na zbývajících bytových domech, které zůstaly v majetku obce, byla provedena výměna střešní krytiny a zateplení fasády. Privatizace se dotkla také některých budov v bývalých vojenských kasárnách. (26)

V oblasti kultury byl přebudován bývalý Posádkový dům armády na Společenský dům s restaurací a knihovnou a z bývalého Velitelského domu bylo zřízeno Muzeum Středních Brd, které je součástí Areálu zážitkové a poznávací turistiky. (26)

V obecní části Huť byly vybudovány rozvody vodovodní a kanalizační sítě. V obci byla zřízena Obecní policie Strašice, která by tak ve spolupráci s Policií České republiky měla přispět ke snížení kriminality v obci. Obec na základě smlouvy uzavřela partnerství se zahraničními obcemi Markt Hohenfels ve Spolkové republice Německo a Ören v Turecké republice. Dále se uskutečnily opravy základní školy, obřadní síně na radnici, pláště kostela, veřejného osvětlení a byla rozšířena skládka tuhého komunálního odpadu o novou kazetu, která by místním občanům měla sloužit po dobu dalších několika let.

Nicméně mnohé body z volebního programu ODS naplněny nebyly, většinou z důvodu značné finanční náročnosti či neexistence možnosti danou oblast zlepšit. (26)

4.3.3 Volby v roce 2010

Ve dnech 15. a 16. října 2010 probíhaly po čtyřech letech v obci Strašice volby do zastupitelstva obce. Na kandidátních listinách všech politických subjektů byla učiněna obměna jednotlivých kandidátů, ale také volební programy nezůstaly při starém. I tentokrát v obci kolovaly čtyři kandidátní listiny shodných politických stran s minulým volebním obdobím – KSČM, ODS, SOS a ČSSD. Všechny politické subjekty měly sestavenou plnou kandidátní listinu s patnácti členy. (26)

4.3.3.1 Volební programy

Kandidátní listina politické strany SOS se otevřela i pro členy jiných politických stran. Ve volbách již zmíněná strana nevystupovala pod stejným názvem nýbrž jako Sdružení občanů, které vyznává otevřenou společnost. Další změnou je omlazení jejích členů, kdy věkový průměr kandidátů činil 38 let. SOS ve svém volebním programu hlásala zlepšení systému správy bytů, zajištění finančních prostředků na úpravu okolí nájemních domů, na kvalitnější dopravní infrastrukturu a veřejné osvětlení. V dalším volebním období plánovala vybudovat víceúčelové hřiště pro neorganizované děti a mládež, zlepšit činnost obecní policie, rozšířit zdravotní či sociální služby a využít nabídku soukromého investora, která by obci přinesla značné úspory v oblasti výroby tepla. (26)

Kontrast v porovnání se stranou SOS nastává v případě KSČM. Zde žádné omlazení neproběhlo a věkový průměr kandidátů byl 63 let. Už toto složení kandidátní listiny mohlo být pro mnohé voliče odstrašující. Kandidáti s takto vysokým věkovým průměrem nepůsobí pro budoucnost příliš perspektivně. (26)

KSČM usilovalo o integraci areálu bývalých vojenských kasáren do obce, o zlepšení životního prostředí, o těsnější spolupráci základní školy a obce a o zapojování občanů do komisí či výborů. Dále chtěla rozvíjet kulturní dění v obci častějším využíváním Společenského domu a rozšiřováním sbírek Muzea Středních Brd. Místním občanům chtěla poskytnout cenově dostupné stavební parcely, vybudovat dům s pečovatelskou službou či sociální a startovací byty. Pro zkvalitnění dopravní infrastruktury zamýšlela napojit obec na nedalekou dálnici D5, odvrátit těžkou automobilovou dopravu na bývalou tankovou cestu či provést potřebné opravy místních komunikací. Další plány zahrnovaly protipovodňová opatření, odvod povrchových vod a vybudování víceúčelové vodní nádrže k zadržování vody v katastru obce. (26)

U ODS žádné razantní změny neproběhly. Na jejich kandidátní listině přibýlo několik nových kandidátů, dokonce dva z nich zvažovali také možnost o kandidatuře pod politickou stranou SOS. ODS ve svém volebním programu zmiňovala revitalizaci centra obce, areálu bývalých vojenských kasáren, sídliště, rekonstrukci radnice a mateřské školy a zahájení výstavby domu s pečovatelskou službou. Pro volný čas občanů chtěla vybudovat odpočinkový areál na koupališti a sportovní areál na bývalé Dukle. I nadále chtěla podporovat individuální bytovou výstavbu, budovat protipovodňová opatření, řešit problematiku centrálního zásobování teplem a odklonit těžkou automobilovou dopravu z obce zprovozněním bývalé tankové cesty. (26)

U ČSSD se mnozí voliči mohli ztrácet v jimi předávaných informacích. Na počátku kolovaly informace o sestavení dvou kandidátních listin pod záštitou této strany, ale nakonec byla pouze jedna listina. Také jména kandidátů se neustále měnila. Dokonce se rozšířila v obci informace, že bývalá starostka nebude kandidovat popřípadě na posledních příčkách, ale opak byl pravdou. Na kandidátní listině její jméno zaznělo a to na první pozici. (26)

Volební program ČSSD byl založen převážně na vstřícnosti a profesionálním přístupu zvolených zástupců a pracovníků obecního úřadu vůči občanům, trvale udržitelném rozvoji obce či navýšení příjmů do obecního rozpočtu. Program dále obsahoval návrhy na opravy obytných budov, radnice a jejího okolí, základní a mateřské školy či dokončení rekonstrukce Společenského domu, Muzea Středních Brd a Muzea veřejné dopravy autobusů Škoda. ČSSD se od programů ostatních stran lišila v bodech týkajících se privatizace bytů, rozvíjení projektů se zahraničními obcemi, zahájení spolupráce s firmami, které působí v areálu bývalých vojenských kasáren, v oblasti vzdělávání či zavedení vodovodní sítě na místní hřbitov za pomoci státní dotace. (26)

Obec Strašice, dle zákonného nařízení, umožnila kandidujícím stranám předvolební agitaci. Všechny subjekty mohly své volební materiály zveřejnit na obecních vývěškách, v měsíčním periodiku Barňák či na nově vytvořené online diskuzi. Pro předvolební schůze byla obec ochotna propůjčit prostory jak pro setkání s občany, tak pro setkání členů politických stran. Předvolební kampaň pro Strašické nebyla velkým přínosem. Jednotlivé volební programy se totiž od sebe příliš nelišily, což bylo pro mnohé voliče stěžejní. (26)

4.3.3.2 Volební účast

Potencionálních voličů v roce 2010 bylo 1 908, ovšem vyjádřit svůj hlas politické straně či konkrétnímu kandidátovi přišlo pouhých 980 voličů. Volební účast oproti předchozím volbám poklesla na 51,42 %, ale stále převyšovala volební účast v rámci celé České republiky, která činila 48,5 %. První a třetí volební okrsek čítal volební účast těsně pod hranicí 60 %, avšak účast voličů druhého okrsku byla na úrovni 46,23 %. (28)

4.3.3.3 Výsledky voleb

V komunálních volbách na volební období 2010 až 2014 jednoznačně zvítězila politická strana ODS s 5 169 hlasy. S takovým počtem hlasů si vysloužila celkem šest mandátů. Druhou nejvíce volenou stranou byla ČSSD, kterou voliči podpořili 3 548 hlasy. Oproti předešlým dvěma volebním obdobím, tak získala o jeden mandát méně, tedy čtyři mandáty. Na třetím místě se umístila SOS, která získala 2 425 hlasů, a udržela si počet tří mandátů z předchozího období. Taktéž KSČM, která skončila na poslední příčce, si s 1 983 hlasy udržela dva mandáty z předchozího období. (28)

Tab. č. 8: Výsledky voleb 2010

Kandidátní listina		Hlasy		Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
č.	název	abs.	v %			
1	KSČM	1 983	15,11	13 125	15,10	2
2	ODS	5 169	39,38	13 125	39,38	6
3	SOS	2 425	18,48	13 125	18,47	3
4	ČSSD	3 548	27,03	13 125	27,03	4

Zdroj: (28)

V tabulce č. 9 jsou uvedena jména všech patnácti členů zastupitelstva obce. Mezi členy zastupitelstva rok od roku dochází k nárůstu členů, kteří patří ke kandidátům bez politické příslušnosti. V roce 2010 jejich počet dosahoval hranice deseti členů, tedy zastupitelstvo obce jimi bylo tvořeno ze dvou třetin. Největší jejich zastoupení měla ODS, která zahrnovala čtyři členy. Politické strany SOS a ČSSD byly zastoupeny v zastupitelstvu obce třemi členy bez politické příslušnosti. Členové zbývající politické strany KSČM měli vždy politickou příslušnost k dané straně. (28)

Tab. č. 9: Zastupitelstvo obce pro rok 2010

KL	Kandidát		Hlasy	
	poř. číslo	jméno kandidáta	abs.	v %
KSČM	2	Kubů František	249	12,55
KSČM	3	Štych Josef	242	12,20
ODS	1	Hahner Jiří	560	10,83
ODS	2	Fetter Miloš Ing.	455	8,80
ODS	3	Hrazdilová Pavla Mgr.	409	7,91
ODS	4	Kantor Jiří Mgr.	336	6,50
ODS	5	Horáček Antonín	351	6,79
ODS	6	Svoboda Tomáš Mgr.	368	7,11
SOS	1	Nerad František Ing.	291	12,00
SOS	3	Kapolková Alžběta Mgr.	209	8,61
SOS	6	Macháček Petr Ing.	198	8,16
ČSSD	1	Drahokoupilová Zdeňka Mgr.	409	11,52
ČSSD	4	Šnaiberk Karel Ing.	328	9,24
ČSSD	3	Bend'ák Vojtěch Ing.	299	8,42
ČSSD	2	Kotnauer Josef	278	7,83

Zdroj: (28), vlastní zpracování, 2017

Povolební jednání probíhalo 11. listopadu 2010. Na výkon funkce starosty s uvolněnou funkcí byl navržen pouze Jiří Hahner. Dále starosta navrhl, aby i pro další volební období byl zvolen jeden místostarosta, ovšem neuvolněný, jako tomu bylo v letech předešlých. Na tuto funkci byl navržen Karel Šnaiberk. Byla zřízena také funkce tajemníka, kterým se stal jeden z kandidátů ODS, Tomáš Svoboda. Tomáš Svoboda však nebyl do funkce schválen Krajským úřadem, protože nesplňoval zákonné podmínky pro výkon této funkce a na radnici pracoval pouze jako vedoucí pracovník. (29)

Ustavujícím zasedáním zastupitelstva obce Strašice byli zvoleni:

Starosta obce Strašice:	Jiří Hahner
Místostarosta obce Strašice:	Ing. Karel Šnaiberk
Člen rady obce Strašice:	Mgr. Jiří Kantor
Člen rady obce Strašice:	Ing. Miloš Fetter
Člen rady obce Strašice:	Mgr. Alžběta Kapolková

Při odhalení výsledků tajného hlasování dostal Jiří Hahner čtrnáct hlasů a jeden hlas získal František Nerad. Zvolený místostarosta obdržel třináct hlasů, po jednom hlasu získal František Nerad a Miloš Fetter. Do rady obce bylo voleno pět členů. Jednoznačně zvítězil Jiří Kantor a Miloš Fetter, kteří obdrželi všech patnáct hlasů. Na třetí pozici s počtem třinácti bodů se umístila Alžběta Kapolková. Po jednom hlase získaly Pavla Hrazdilová a Zdeňka Drahokoupilová, tento počet bodů byl ovšem nedostačující. (29)

Politická strana ODS pevně věřila, že také v následujícím volebním období bude pokračovat v již zaběhlé koalici s SOS. Po náročném jednání, které probíhalo téměř dva týdny, však koalice mezi těmito stranami uzavřena nebyla. Nedošlo ke shodě na koaliční smlouvě, která byla podmínkou ze strany SOS. Následně ODS obdržela nabídku od ČSSD, kterou usoudila jako vhodnou pro další chod obce a přijala ji. Žádná koaliční smlouva však uzavřena nebyla. (29)

S nově vzniklou koalicí nastaly v obci patřičné změny, které se především nelíbily opozici. Došlo ke zrušení zavedeného systému zabývající se transparentností veřejných zakázek a z webových stránek obce byla odstraněna volně přístupná diskuze občanů a zástupců radnice. (26)

Již na počátku nového období docházelo k plnění předvolebních slibů. Poslední obecní část Huť byla připojena k vodovodním a kanalizačním sítím a tím došlo ke splnění směrnice Evropské unie. Pro I. etapu rekonstrukce domu pro seniory obec obdržela dotaci, která se využila na kompletní výměnu oken a dveří a na zateplení stěn a střechy budovy. V roce 2011 již plně fungovalo Muzeum Středních Brd a Společenský dům, čímž mohl být naplněn bod kulturního vyžití v obci. Navázalo se na rekonstrukci zdravotního střediska a proběhla oprava interiéru ordinace a čekárny všeobecného lékaře. (26)

Ke sklonku volebního období byla rozdělena revitalizace obecní návsi na několik etap. Nejprve započala rekonstrukce fasády radnice, kde ovšem byly shledány statické nesrovnalosti, které bylo potřeba řešit, takže rekonstrukce fasády nebyla úplná. V centru obce proběhla také rekonstrukce veřejného osvětlení a s tím související oprava chodníků. V první etapě této rekonstrukce se položilo elektrické vedení do země, položila se zámková dlažba, osadilo se nové ochranné zábradlí a nové sloupy veřejného osvětlení. (26)

Po celé období se ovšem pracovalo na utužování vztahů se zahraničními obcemi. Místní občané měli možnost zúčastnit se návštěv partnerských měst, ale také zahraniční občané měli možnost poznat obec Strašice. (26)

4.3.4 Volby v roce 2014

Volební období v roce 2014 bylo odlišné od předchozích, neboť pro volby probíhající ve dnech 10. a 11. října 2014 sestavilo kandidátní listinu pět politických subjektů. Z předchozích let kandidovaly tři politické strany a to ODS, KSČM a ČSSD. Politická strana SOS v nynějších volbách vystupovala pod názvem Alternativa pro Strašice a sdružovala pouze kandidáty bez politické příslušnosti. Nově kandidující politickou stranou byla TOP 09. Všechny politické subjekty měly zcela zaplněny své kandidátní listiny patnácti členy. (26)

4.3.4.1 Volební programy

Kandidující strany v komunálních volbách v roce 2014 projevily snahu zviditelnit se prostřednictvím oficiálních volebních programů. Jejich propagace proběhla nejen prostřednictvím plakátů vyvěšených na veřejných vývěškách, ale také byly doručeny obyvatelům do schránek a uveřejněny v místním periodiku. (26)

Ve volebních programech většiny kandidujících politických stran mohli občané shledat několik shodných bodů, které se týkaly převážně opravy mateřské školy a radnice, úpravy místních komunikací, revitalizace obce (osvětlení, zeleň apod.) a zabezpečení obce před vandalismem či dalším kriminálním děním. Atraktivním bodem byla také příprava nové stavební zóny pro rodinné domy v lokalitě Dvůr či protipovodňová opatření v problematických lokalitách obce. (26)

Politická strana ODS svůj volební program započala připomínkou všech činností, které pro své občany učinila v minulém volebním období. Posléze již v několika krátkých bodech informovala o záměrech na následující volební období. Na prvních místech bylo dokončení opravy radnice, bytových domů a výstavba parkoviště pro nájemníky. Strana také zamýšlela podílet se na zlepšení kulturního dění v obci či plánovala zapojit se do jednání související s budoucím využitím Vojenským újezdem Brdy. (26)

Strana ČSSD oproti ODS neslibovala voličům rozsáhlé investice, ale zaměřila se spíše na otevřenost vůči občanům, na rozvoj obce pomocí nástrojů územního plánování, na zviditelnění obce a na úklid obecních prostranství. Dalšími záměry ČSSD byla potřebná rekonstrukce hráze rybníka v obecní části Dvůr. (26)

Strana KSČM se vydala obdobnou cestou jako její konkurenti. Ve svém volebním programu uvedla pouze dva odlišné záměry. Strana zveřejnila plán opravy tankové cesty, kvůli odklonění těžké dopravy mimo obec. Druhým plánem bylo zlepšit péči o životní prostředí prostřednictvím vhodné likvidace biologického odpadu. (26)

Volební program politické strany TOP 09, která měla v letošních volbách premiéru, obsahoval body převážně shodné s body ostatních politických stran. (26)

Politická strana Alternativa pro Strašice sestavila program s méně body než její konkurenti, kladla však velký důraz na skutečně realizovatelné a potřebné oblasti jako například otevřenost radnice místním občanům. Cílem bylo získat nového správce obecních bytů, nenavyšovat každoročně nájemné, zřídit energetický výbor, který by řešil danou problematiku v obci, rozšířit práci sociální komise o komunitní plánování, které by přispělo ke snižování počtu neplatičů či obnovit práci komise pro rozvoj obce. (26)

4.3.4.2 Volební účast

V posledním sledovaném období zájem voličů výrazně poklesl a přiblížil se tak k celorepublikovému průměru. V obci svůj hlas do urny vhodilo pouhých 44,43 %, což je o 0,03 % nižší hodnota než celková hodnota České republiky. Voleb v obci Strašice se voliči mohli účastnit opět ve třech okrscích. Tradičně nejnižší úroveň volební účasti byla v druhém okrsku, a to ve výši 40,09 %, což byla také nejnižší zaznamenaná hodnota ve sledovaném období. K tomuto okrsku bylo zapsáno 1 160 voličů, přičemž své volební právo využilo pouze 465 voličů. První okrsek čítal z 222 voličů účast pouze 121, tedy 54,50 % a třetí okrsek z 504 voličů zaznamenal účast pouze 252, tedy 50 % účast. (28)

4.3.4.3 Výsledky voleb

Vítězné postavení si i ve volbách v roce 2014 dokázala udržet politická strana ODS. Získala sice nižší počet hlasů nežli v roce 2010, ale tento fakt lze přisuzovat většímu počtu kandidujících stran. Se současným počtem 3 710 hlasů získala ODS pro následující volební období pět mandátů. O polovinu nižšího počtu hlasů, tedy 2 194, dosáhla Alternativa pro Strašice. ČSSD se umístila s 1 948 hlasy na třetím místě a KSČM s 1 897 hlasy na místě čtvrtém. Alternativa pro Strašice, ČSSD a KSČM shodně obdržely tři mandáty. Ani nově kandidující politická strana TOP 09 nedopadla ve výsledném součtu zle. Získala 1 252 hlasů a jeden mandát. (28)

Tab. č. 10: Výsledky voleb 2014

Kandidátní listina		Hlasy		Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
č.	název	abs.	v %			
1	ODS	3 710	33,72	11 001	33,72	5
2	A pro Strašice	2 194	19,94	11 001	19,94	3
3	KSČM	1 897	17,24	11 001	17,24	3
4	TOP 09	1 252	11,38	11 001	11,38	1
5	ČSSD	1 948	17,71	11 001	17,70	3

Zdroj: (28)

Pořadí členů zastupitelstva je znázorněno v tabulce č. 11 společně s politickými stranami, na jejichž kandidátní listině vystupovali. V analyzovaném roce 2014 bylo patnáctičlenné zastupitelstvo obce tvořeno devíti zastupiteli bez politické příslušnosti. Nejhojnější zastoupení členů bez politické příslušnosti měla politická strana ODS a Alternativa pro Strašice. Z jejich řad byli v zastupitelstvu právě tři členové. KSČM, TOP 09 a ČSSD byli zastoupeni vždy jedním členem bez politické příslušnosti. (28)

Tab. č. 11: Zastupitelstvo obce pro rok 2014

KL	Kandidát		Hlasy	
	poř. číslo	jméno kandidáta	abs.	v %
ODS	1	Hahner Jiří	380	10,24
ODS	4	Straka Martin Mgr.	335	9,02
ODS	2	Hrazdilová Pavla Mgr.	328	8,84
ODS	14	Bílek Bohumil	303	8,16
ODS	3	Kantor Jiří Mgr.	227	6,11
A pro Strašice	1	Macháček Petr Ing.	239	10,89
A pro Strašice	3	Nerad František Ing.	230	10,48
A pro Strašice	8	Sovadina Jan Mgr.	171	7,79
KSČM	1	Štych Josef	228	12,01
KSČM	4	Kubů František	201	10,59
KSČM	2	Sládková Petra	200	10,54
TOP 09	1	Šnaiberk Karel Ing.	182	14,53
ČSSD	1	Buchová Eva	223	11,44
ČSSD	2	Kotnauer Josef	210	10,78
ČSSD	5	Mezek Václav Ing.	204	10,47

Zdroj: (28), vlastní zpracování, 2017

Dne 6. listopadu 2014 proběhlo ustanovující zasedání zastupitelstva obce Strašice. Před tímto zasedáním proběhlo jednání mezi zástupci ČSSD, KSČM a Alternativou pro Strašice o koalici, které však nedopadlo, protože v ČSSD se objevily neshody. Dále bylo zjevné, že bude pokračovat spolupráce mezi ODS a ČSSD bez koaliční smlouvy.

Pouze tři strany podaly své návrhy na pozici starosty obce. Za strany ČSSD a ODS byl navržen Jiří Hahner a KSČM navrhla Josefa Štycha. Na funkci místostarosty byla nominována za ČSSD Eva Buchová a za KSČM Josef Štych. Na pozici člena rady obce byl za stranu Alternativa pro Strašice navržen Petr Macháček a František Nerad, za ODS Martin Straka a Jiří Kantor, za ČSSD Josef Kotnauer a za KSČM Josef Štych. (29)

Ustavujícím zasedáním zastupitelstva obce Strašice byli zvoleni:

Starosta obce Strašice:	Jiří Hahner
Místostarosta obce Strašice:	Eva Buchová
Člen rady obce Strašice:	Josef Kotnauer
Člen rady obce Strašice:	Mgr. Jiří Kantor
Člen rady obce Strašice:	Mgr. Martin Straka

S devíti hlasy byl zvolen starostou obce Jiří Hahner a jako jediná bude vykonávat tzv. funkci uvolněnou. Jako místostarostka byla zvolena Eva Buchová s deseti získanými hlasy. Všichni zvolení členové rady obce obdrželi nadpoloviční většinu hlasů, tedy Josef Kotnauer obdržel deset hlasů, Martin Straka a Jiří Kantor shodně po devíti hlasech.

Výsledky povolebního jednání nastiňovaly spolupráci ODS s Alternativou pro Strašice, která však byla posléze odmítnuta na základě údajně útočné a nekorektní kampaně, kterou dle ODS vedla Alternativa. Dalším kandidátem byla strana KSČM, s kterou také koalice uzavřena nebyla, neboť se tak nemohlo stát z principiálního hlediska. Výběr se tedy zúžil na pouhé dvě strany, přičemž strana TOP 09 obdržela pouhý jeden mandát, na základě čehož byla jasným kandidátem ČSSD. I přesto, že ODS zásadně nesouhlasila s politikou ČSSD na vládní a parlamentní úrovni, uzavřela s ČSSD koalici. Roli zde sehrál volební program ČSSD, s kterým se ODS ztotožňovala. (29)

Také v tomto volebním období se pokračovalo v postupném zlepšování vzhledu obce a podmínek pro místní občany. Za přispění dotace od Ministerstva pro místní rozvoj se navázalo na opravu komunikací v obci. Dále proběhla rekonstrukce parkovacích míst u radnice společně s revitalizací zeleně v blízkém okolí. Nejen pro zlepšení vzhledu obce, ale také z důvodů vyšší bezpečnosti byly zdemolovány nevyužívané budovy v obci. Poslední velkou rekonstrukci lze shledat v místní mateřské škole. Za pomoci dotace ze Státního fondu životního prostředí proběhla rekonstrukce zahrady. (26)

Jelikož uplynula polovina současného volebního období, není vhodné dělat závěry, jak politické strany plní své předvolební plány. Prozatím těchto plánů nebylo naplněno mnoho, nicméně značná část úkonů z volebních programů koalice ODS a ČSSD je zahrnuta v budoucích investičních plánech obce. (26)

Aféra ohledně volebního programu Alternativy pro Strašice

Polická strana Alternativa pro Strašice byla označena za útočnou a nekorektní na základě jejího volebního programu. Obsah programu znepokojil zaměstnance obecního úřadu natolik, že dosavadní tajemník obce napsal otevřený dopis lídrovi strany Alternativy pro Strašice, Petru Macháčkovi.

Zásadní problém nastal v oblasti bydlení, kde strana uveřejnila větu: „*Vaše nájemné půjde do oprav bytových domů a ne na výplaty na radnici!*“. Tajemník v dopise hájí pravdu o tom, že získané finanční prostředky z nájemného jsou využity na splátky úvěrů, které byly zapotřebí k revitalizaci bytových domů, na další opravy bytového fondu a na provoz bytové správy. Dále tajemník lídrovi strany vytýkal narážky na neefektivní práci radnice. Vše vztahoval k tomu, že jeden z kandidátů jeho strany, který několik let působil jako zastupitel, musí být dostatečně obeznámen, jak probíhají jednotlivá jednání. Tajemník tímto dopisem požadoval po straně vypuštění určitých bodů z volebního programu a veřejnou omluvu na webových stránkách obce. (26)

Zaměstnanci radnice nebyli jediní, kdo s volebním programem nesouhlasili. Také soukromá firma správce obecních bytů Inzula vyjádřila svůj názor a nájemníkům obecních bytů zaslala krátké sdělení. Inzula v dopise hájí svou čest tím, že její činnost je vykonávána zásadně na základě mandátní smlouvy a že navyšování nájemného má svá odůvodnění. Majitel firmy dokonce podal na Alternativu pro Strašice trestní oznámení, které však Policie ČR odložila jako nedůvodné. (30)

Kandidát za Alternativu pro Strašice, František Nerad, ve svém periodiku vyjádřil názor na výše zmiňovaný dopis, v kterém odkazuje na Ústavu České republiky, která zaručuje volnou politickou soutěž myšlenek a každý politický subjekt má právo sestavit si volební program dle svých vlastních představ. (30)

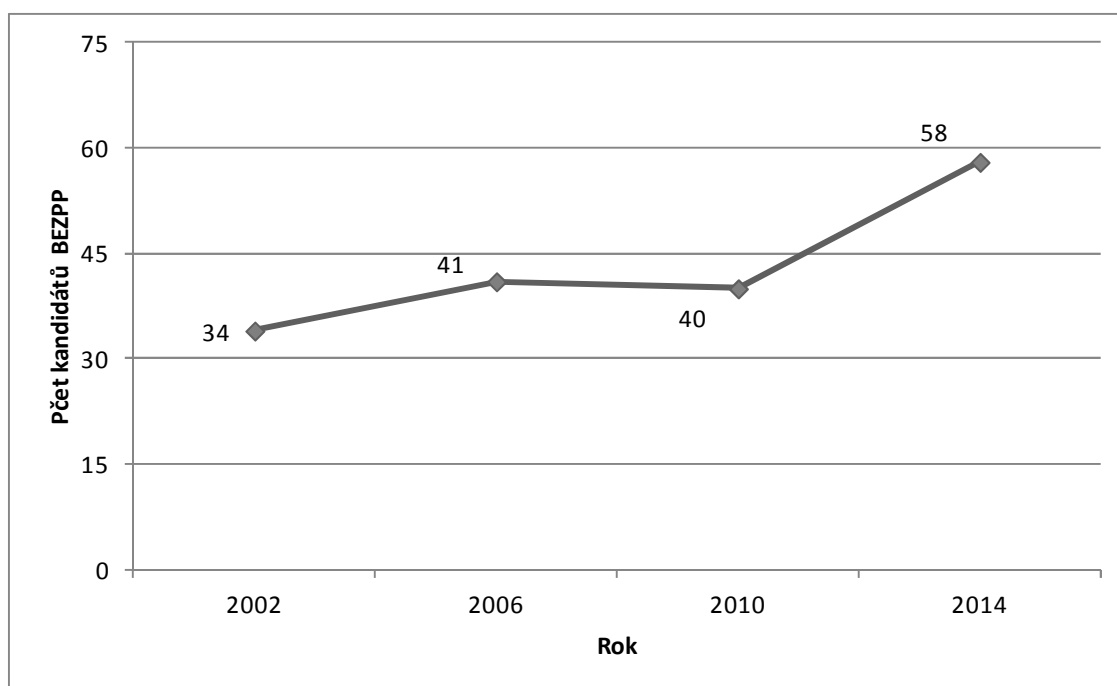
Dle Františka Nerada se mezi body volebního programu strany Alternativa pro Strašice objevily pouze dvě zmínky o současném stavu na radnici. Jednou ze zmínek bylo heslo: „*Občané porovnejte fungování obce v letech 2006 – 2010, s nefungováním obce za poslední čtyři roky.*“ Druhá zmínka proběhla v samotném závěru volebního programu, kdy strana zvala místní občany k volbám: „*Dokázali jsme v letech 2006 – 2010, že víme jak na to, že víme, co chceme a umíme toho dosáhnout. Dokázali jsme v uplynulých čtyřech letech, že nám nejde o funkce, ale o práci. Nevadilo nám, že nás „velké strany“ vyhnaly do opozice, naopak! Lidé mohli porovnat politiku radnice s nezávislími a bez nich.*“ (30)

4.4 Zhodnocení komunálních voleb a dotazníkového šetření

4.4.1 Komunální volby

Analýzou sledovaných volebních období v obci lze zpozorovat narůstající počet kandidátů, ale hlavně zastupitelů bez politické příslušnosti jak naznačuje graf č. 8.

Graf č. 8: Struktura kandidátů bez politické příslušnosti

Zdroj: (28), vlastní zpracování, 2017

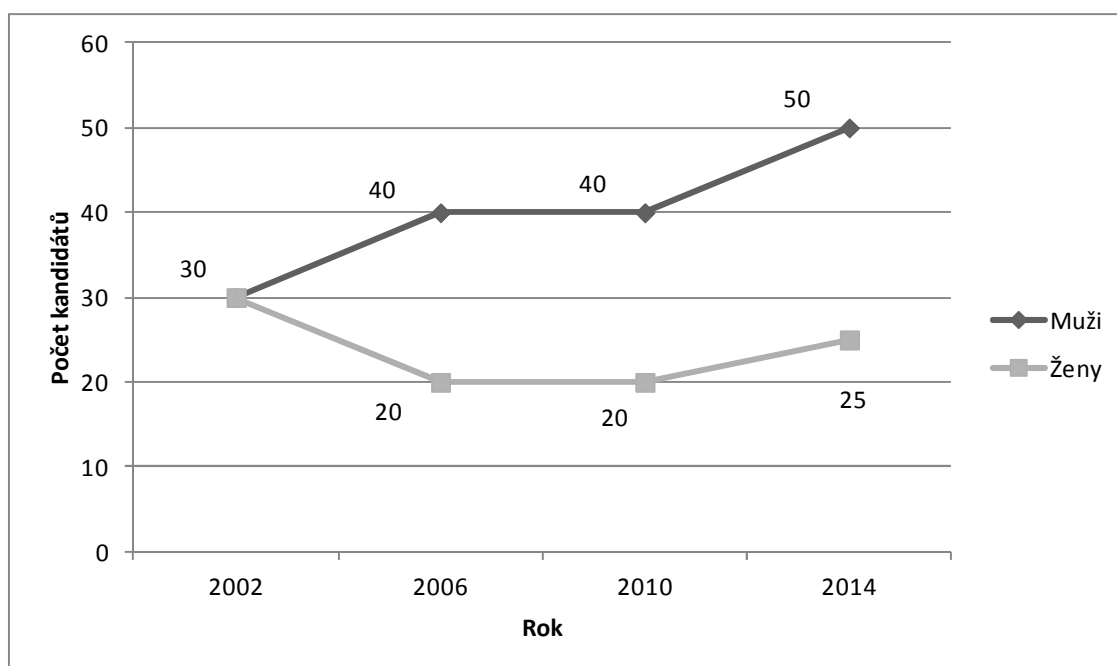
V komunálních volbách v roce 2002 se o post zastupitele obce ucházelo celkem 60 kandidátů na čtyřech kandidátních listinách, přičemž z toho bylo 34 nestraníků, tj. 56,67 %. Mezi členy zastupitelstva se umístilo sedm kandidátů bez politické příslušnosti. Ve volbách v roce 2006 se na stejném počtu kandidátních listin se stejným počtem kandidátů nacházelo již 41 nestraníků, tj. 68,33 %. Patnáctičlenné zastupitelstvo obce bylo poté tvořeno devíti členy bez politické příslušnosti. V následujícím roce se počet kandidátů bez politické příslušnosti snížil a to na celkový počet 40 kandidátů, tj. 66,67 %. Avšak zastupitelstvo již bylo tvořeno ze dvou třetin těmito nestraníky. V posledním analyzovaném období přibyla jedna kandidátní listina s patnácti členy. Nicméně i tak je zřejmé, že se počet nestraníků navýšil. Z celkového počtu 75 kandidátů, bylo těchto nestraníků 58, tj. 77,33 %. V obecním zastupitelstvu bylo devět nestraníků. (28)

Napříč všemi roky a kandidátními listinami lze říci, že nejvíce kandidátů, kteří jsou bez politické příslušnosti, lze nalézt u Sdružení pro otevřenou společnost. Kandidátní listina této strany obsahovala v roce 2002 pouze členy bez politického vyznání. V roce 2006 a 2010 bylo těchto členů čtrnáct. V posledním volebním období, kdy tato strana vystupovala pod názvem Alternativa pro Strašice, bylo všech patnáct členů bez politické příslušnosti. Naopak nejméně kandidátů bez politické příslušnosti zahrnují již tradičně v této obci kandidátní listiny KSČM. (28)

Obdobný vývoj nárůstu bezpartijních kandidátů lze také očekávat ve volbách následujících, neboť se nejedná pouze o trend na komunální úrovni, ale lze jej pozorovat v celorepublikovém měřítku. Nezávislí kandidáti se často objevují na kandidátních listinách zavedených politických stran, neboť jim tímto krokem odpadá nutnost získání potřebného množství podpisů pro možnost jejich kandidatury. I přes tuto skutečnost význam stranické příslušnosti postupně ustupuje do pozadí. (28)

Graf č. 9 znázorňuje strukturu kandidátů dle pohlaví. Ve volbách v roce 2002 kandidoval stejný počet žen a mužů. Značný vliv na počet kandidujících žen měla kandidátní listina SOS, která byla tvořena patnácti ženami. Výše zmíněný poměr již neplatí pro zvolené zastupitelstvo. Podíl žen v zastupitelstvu obce byl 26,67 %, tj. čtyři ženy. (28)

Graf č. 9: Struktura kandidátů podle pohlaví

Zdroj: (28), vlastní zpracování, 2017

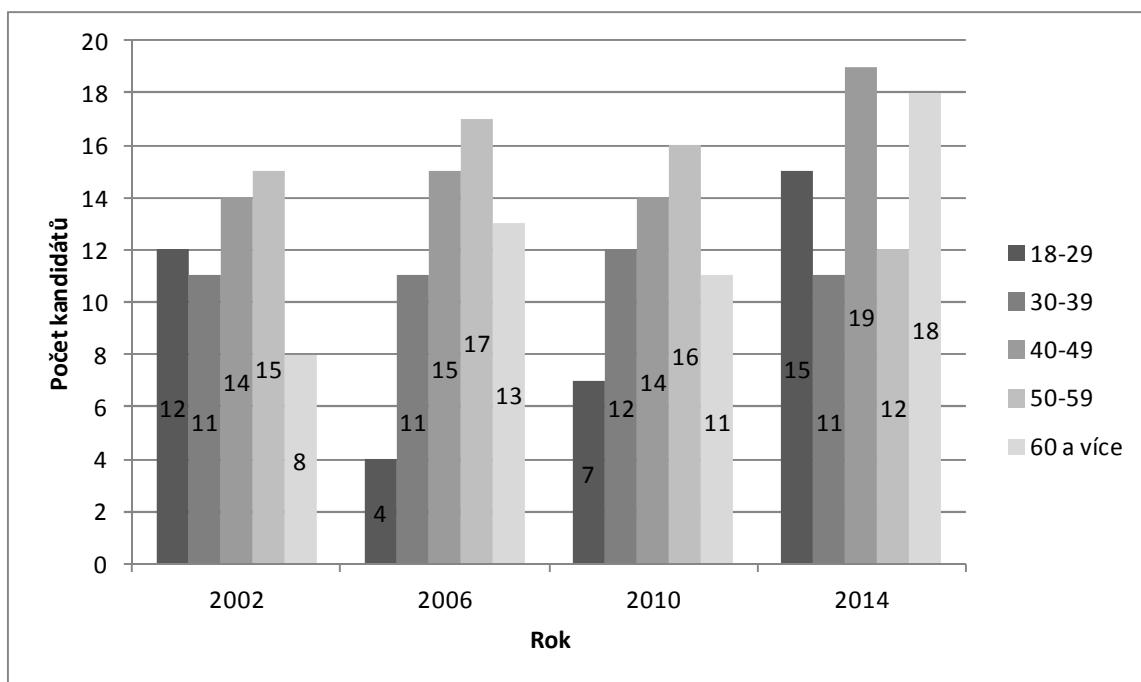
Následující volební období došlo ke snížení počtu kandidujících žen. V tomto roce tedy kandidovalo 20 žen a 40 mužů. I přes pokles kandidujících žen, došlo k nárůstu podílu žen v zastupitelstvu na 33,33 %, tj. pět žen. (28)

V roce 2010 nedošlo k žádné změně a kandidoval shodný počet žen i mužů, jako tomu bylo v předešlém volebním období. Podíl žen v zastupitelstvu poklesl na 20 %, tj. tři ženy. Tento výsledek byl za sledovaná čtyři volební období nejnižší. (28)

V posledním volebním období došlo k nárůstu kandidujících žen i mužů. Tento jev byl zapříčiněn navýšením počtu kandidujících politických stran. Na pěti kandidátních listinách se objevilo 25 žen a 50 mužů. Poměr žen a mužů ve zvoleném zastupitelstvu se oproti předešlému volebnímu období nezměnil. (28)

Ve sledovaných volebních obdobích byla nejpočetněji zastoupenou věkovou skupinou kategorie kandidátů ve věku od 40 do 49 let, druhou nejpočetnější skupinou kandidáti ve věku od 50 do 59 let. Na třetí pozici se umístila skupina kandidátů přesahující 55 let. Nejméně zastoupenou věkovou skupinou byla kategorie kandidátů ve věku od 18 do 29 let. Avšak u této kategorie lze pozorovat od roku 2006 pozitivní rostoucí trend, který může být zapříčiněn zvyšujícím se zájmem mladší generace o politické dění v obci. Věková struktura kandidátů je znázorněna na grafu č. 10. (28)

Graf č. 10: Struktura kandidátů podle věku

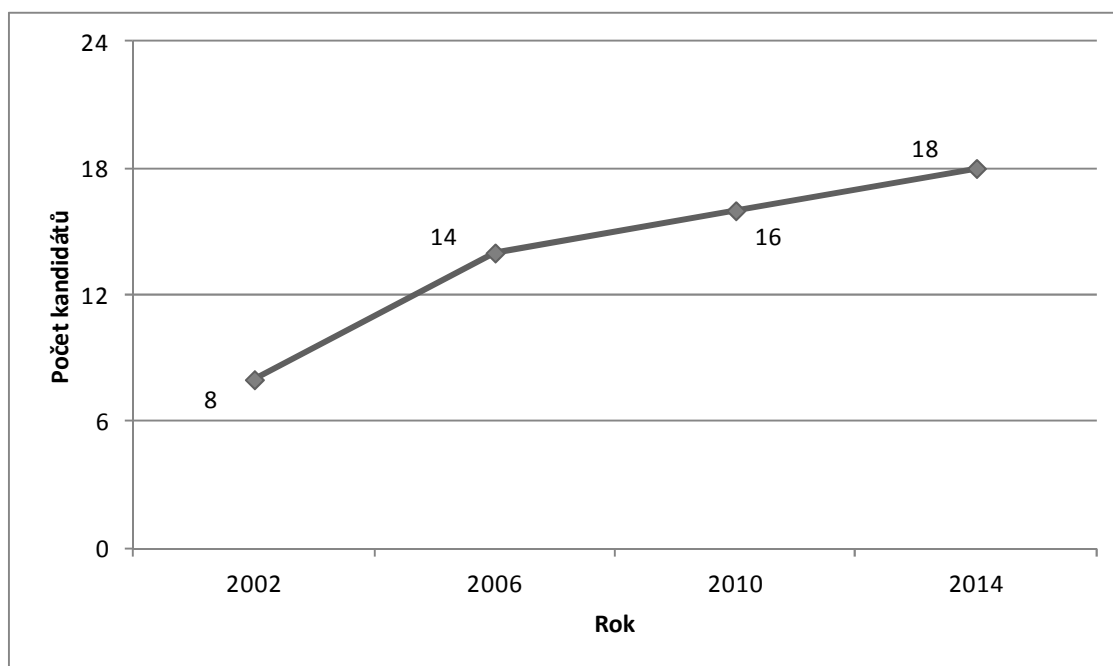
Zdroj: (28), vlastní zpracování, 2017

U většiny kandidujících politických stran se průměrný věk kandidátů po čtyři volební období navyšoval. Nejvyššího průměrného věku dosahovala po sledovaná volební období již tradičně KSČM, tj. 60,95 let a nejnižšího průměrného věku dosahovala SOS (později Alternativa pro Strašice), tj. 39,61 let. Klesající trend lze shledat u ČSSD, která dosahovala nejvyššího průměrného věku v roce 2006, tj. 52 let a v roce 2014 tento průměr klesl na 37,2 let. (28)

Průměrný věk kandidátů se vždy lišil od průměrného věku zvolených zastupitelů. Největší rozdíl byl patrný v roce 2002, kdy průměrný věk kandidátů byl 44,4 let a průměrný věk zastupitelů obce byl 48,93 let. Oproti tomu nejmenší rozdíl byl v roce 2014, kdy průměrný věk kandidátů byl 46,53 let a průměrný věk zastupitelů 47,67 let. (28)

Celorepublikový vývojový trend počtu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel se odráží také v komunálních volbách. Za poslední čtyři volební období lze pozorovat, že došlo k nárůstu kandidátů s vysokoškolským vzděláním. Největší nárůst se projevil mezi roky 2002 a 2006. Počet kandidátů s tímto vzděláním se zvýšil o šest. V dalších letech již dochází k pozvolnému nárůstu. Graf č. 11 popisuje stoupající trend počtu vysokoškolsky vzdělaných kandidátů. (28)

Graf č. 11: Struktura kandidátů podle vysokoškolského vzdělání

Zdroj: (28), vlastní zpracování, 2017

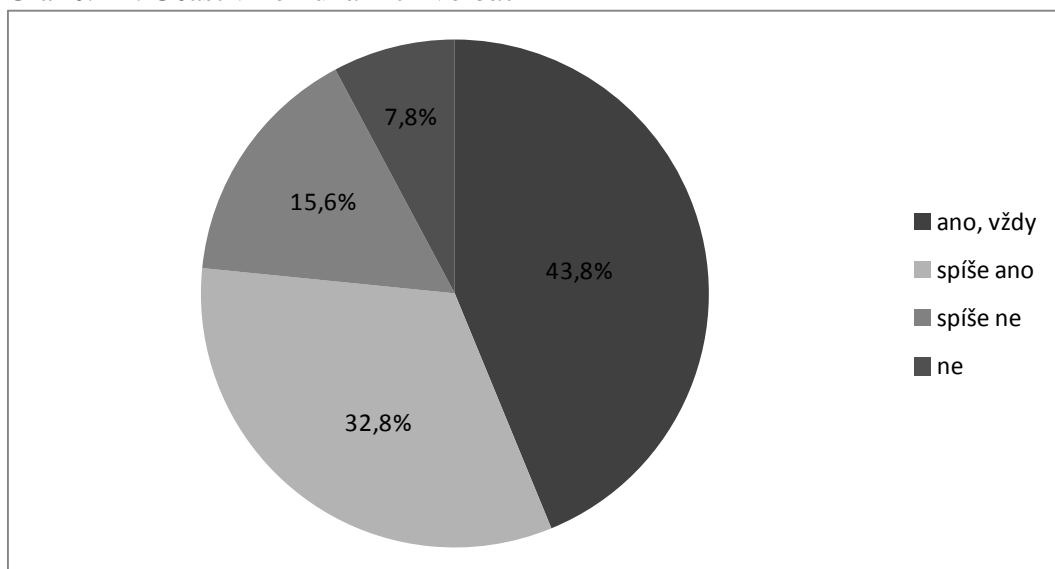
Pozitivní vývojový trend je možno shledat také ve složení místního zastupitelstva. Ve volebním období v roce 2002 měli pouze tři zastupitelé vysokoškolské vzdělání. Následující volební období došlo k nárůstu o šest zastupitelů, kdy z celkového počtu patnácti mělo vysokoškolský titul devět zastupitelů. V roce 2010 bylo v zastupitelstvu deset členů s vysokoškolským vzděláním a v roce 2014 došlo k poklesu na osm členů. (28)

4.4.2 Dotazníkové šetření⁹

Z oslovených respondentů se komunálních voleb pravidelně účastní 43,8 %. Pravidelnou účast lze pozorovat hlavně u mužů nad 36 let se středním odborným či středním vzděláním s maturitou. Oproti mužům se ženy neúčastní voleb příliš pravidelně. Respondenti se základním vzděláním se voleb účastní s nejvyšší pravidelností.

Celkem 7,8 % respondentů se volebního hlasování nikdy neúčastní. Pouze tři muži oproti dvanácti ženám odpověděli, že se voleb nikdy nebo většinou neúčastní. V případě ženské neúčasti se jednalo především o mladé ženy ve věku 18 – 25 let převážně středoškolského vzdělání. Jen dva vysokoškolsky vzdělaní respondenti přiznali, že se voleb neúčastní vůbec nebo pouze někdy. Hlavním důvodem neúčasti respondentů je nevhodnost kandidátů jednotlivých politických stran. Tuto možnost zvolilo 39,2 % respondentů. Dalšími důvody je nemoc, nedostatek času, pobyt mimo Českou republiku.

Graf č. 12: Účast v komunálních volbách

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

⁹ Dotazníkové šetření s kompletními výsledky je přiloženo v příloze A.

Respondenti, kteří se účastní komunálních voleb, nejčastěji využívají možnost volby kandidátů napříč všemi kandidátními listinami, tomu odpovídá 46,9 % dotázaných. Nejvíce tuto možnost volí ženy ve věku od 18 do 25 let se středoškolským vzděláním. Při výběru konkrétních kandidátů se celkově 65,6 % z dotázaných spíše přiklání k označení maximálního počtu kandidátů. Přitom 25 % vždy a 40,6 % většinou. Celkem 32,8 % dotázaných si vybírá pouze kandidátní listinu konkrétní politické strany. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že se k této variantě nejvíce přiklánějí středoškolsky vzdělané ženy ve věku od 18 do 25 let. Zbývajících 20,3 % respondentů využívá kombinaci předešlých možností. Tito respondenti jsou z největší části tvořeny ženami a to konkrétně devíti, které mají středoškolské vzdělání a lze je zařadit do věkové kategorie od 18 do 35 let.

Při výběru kandidáta či kandidátní listiny jsou respondenti nejvíce ovlivněni volebním programem jednotlivých politických stran pro následující volební období. Na základě výsledků dotazníkového šetření danou variantu z větší části vybírají oslovené ženy. Druhým významným faktorem, který ovlivňuje volební chování respondentů, je blízký vztah ke kandidátovi. Takovému výběru dávají častěji přednost muži starší 46 let se středním odborným vzděláním či středním vzděláním s maturitou. Politická příslušnost daného kandidáta či výsledky činností z předešlého volebního období již nejsou pro mnohé respondenty natolik důležité.

Poměr odpovědí je téměř vyrovnaný u otázky, která se zabývala principem přerozdělování mandátů pro jednotlivé politické strany. Pouze 23,4 % respondentů tento princip zná, ale 26,6 % respondentů se přiznalo, že jim princip přerozdělování mandátů znám není. Zbytek dotázaných si není zcela jistý. Více než polovina všech respondentů neznala správnou odpověď na změnu pořadí kandidáta. Pouze 46,5 % respondentů vědělo, že posun kandidáta je možný po dosažení alespoň 10 % průměrného počtu hlasů na jednoho kandidáta v rámci jeho politické strany. Čtyři respondenti zvolili možnost posunu kandidáta při dosažení alespoň 20 %. Zbytek dotázaných si nebyl jistý, a proto označil některou ze zbývajících možností.

Na základě dotazníkového šetření nebyla odhalena žádná spojitost mezi sociálním statutem oslovených respondentů a jejich volebním chováním.

5 Závěr

Cílem práce bylo posoudit účinek komunálního volebního systému v případě voleb do zastupitelstva malé obce České republiky. K dosažení co nejpřesnějších výsledků a k naplnění cíle byl využit zákon o volbách do zastupitelstev obcí a studium odborné literatury zabývající se všemi aspekty komunálních voleb. Pro ověření získaných poznatků byla vypracována případová studie zaměřená na analýzu politického dění v obci Strašice. Politický život obce byl analyzován prostřednictvím výsledků komunálních voleb od roku 2002 po dobu následujících čtyř volebních období.

Zákon o volbách do zastupitelstev obcí je soubor mnoha pravidel a nařízení, která svou podstatou mohou být a často bývají složité na pochopení. Ona špatná interpretace zákona pak vede z pohledu voliče ke zkresleným výsledkům voleb. Jak ukázalo dotazníkové šetření, většina voličů nezná zákon do takových detailů, aby byla schopná svědomitě rozdělit své volební hlasy. Neúplná znalost volebního systému pak nahrává kandidátům na předních místech kandidátní listiny bez patřičné podpory voličů. Právě ono pořadí kandidáta zásadním způsobem ovlivňuje jeho zvolení či nezvolení. Tento fakt spolu s dalšími důležitými detaily zákona, často skrytými před voliči, ve výsledku znehodnocují vůli voličů a ovlivňují výsledky voleb. Neznalost zákona, či jeho nepřesné pochopení z řad voličů, je možné spatřit v mnoha odborných publikacích. Také dotazníkové šetření potvrdilo výše zmíněný předpoklad.

Výsledky diplomové práce zcela potvrzují charakteristické odlišnosti komunální politiky od politiky celostátní. Každým rokem docházelo k nárůstu kandidátů bez politické příslušnosti a tím k postupnému vytěsňování registrovaných kandidátů u parlamentních stran. Kandidáti bez politické příslušnosti se častěji umísťovali na pozicích zaručující politický mandát, čímž významným způsobem ovlivňovali složení obecního zastupitelstva. S největším počtem kandidátů bez politické příslušnosti vystupovala politická strana SOS. Naproti tomu nejmenší počet nestraníků již tradičně čítala politická strana KSČM.

Důležitou roli v komunálních volbách hraje především blízký vztah voliče s kandidáty. Veřejné povědomí o kandidátovi jasně deklaruje složení zastupitelstva obce, které se po celé sledované období měnilo jen nepatrně. Naproti tomu příslušnost k politické straně tak zásadní roli nehraje, neboť kandidát tím představuje a zastává program oné politické strany. Volební programy kandidujících stran ve sledované obci se v zásadních bodech shodovaly, lišily se pouze v doplňkových, okrajových záležitostech.

Mezi jednotlivými kandidátními listinami lze vyzorovat další specifikum komunálních voleb. Aby politické strany využily možnosti získat maximální počet volených mandátů, jsou poslední pozice kandidátních listin doplňovány lidmi, kteří se o politické dění téměř nezajímají, nemají politické ambice, pouze doplňují danou kandidátní listinu. Často se jedná o rodinné příslušníky, spolupracovníky či sousedy lídrů daných politických stran. Možná právě způsob sestavování kandidátních listin v malých městech zapříčinil upřednostňování volby jednotlivých kandidátů nad volbou konkrétní politické strany. Jak ukázalo dotazníkové šetření, způsob preference jednotlivých kandidátů, tzv. panašování byl hojně využíván také v obci Strašice.

Také volební účast souvisí s charakteristickými rysy komunálních voleb. Volební účast se odvíjí od počtu obyvatel s trvalým bydlištěm v dané obci. V obcích, které čítají řádově stovky obyvatel je volební účast vyšší nežli je tomu ve větších obcích s vyšším počtem obyvatel. Přestože volební účast v obci Strašice za poslední roky poklesla, většinu let sledovaného období se pohybovala značně nad hranicí celorepublikové volební účasti. Ze třech volebních okrsků obce, pouze jeden okrsek nikdy nedosáhl volební účasti vyšší než 50 %.

Za poslední čtyři volební období došlo v obci Strašice k několika zásadním změnám v oblasti politického dění. Do roku 1998 bylo patrné, že místní voliči preferovali pravicově orientované politické strany. V roce 2002 nastal zlom a pro volební období 2002 - 2006 byly zvoleny především levicově zaměřené politické strany. Tento trend v obci setrval také po volbách v roce 2014.

Největší rozvoj obce Strašice za poslední čtyři sledovaná volební období, alespoň co se týká splnění volebních programů, lze pozorovat v letech 2006 – 2010. V tomto volebním období došlo k uzavření koaliční smlouvy mezi stranami ODS a SOS. Obě dvě koaliční strany se zavázaly k plnění koaliční smlouvy a volebních programů, což byla pro místní občany příjemná změna oproti obdobím minulým. V roce 2006 byl zvolen novým starostou Jiří Hahner, který ve funkci setrval v posledních třech obdobích.

Koalice ODS a SOS vydržela pouze po dobu volebního období 2006 - 2010. V dalším volebním období již v obci působila koalice jiného složení, kde strana SOS již nepůsobila. SOS (později Alternativa pro Strašice), jakožto strana nacházející se v opozici, se často snažila koalici v její činnosti usměrňovat.

Před posledními volbami v roce 2014 došlo k odtržení jednoho člena od ČSSD, který byl zároveň jejím zástupcem v zastupitelstvu a radě obce v předchozím volebním období. Po odtržení si tento kandidát sestavil svou vlastní kandidátní listinu pod záštitou politické strany TOP 09, strany, která se v komunálních volbách obce objevila poprvé. Kandidátní listina TOP 09 navýšila dosud obvyklý počet kandidátních listin a v obci pro volební období 2014 – 2018 vystupovalo pět politických stran.

Výsledky získané zpracováním diplomové práce je nutné brát s patřičnou mírou obezřetnosti, jelikož je nelze považovat za všeobecně platné, a to ani v rámci shodně velkých obcí. Každý volební obvod je jedinečný svými charakteristikami, demografickým rozložením a sociálním postavením potencionálních voličů. Všechny zmíněné vlastnosti ovlivňují volební chování v rámci obce.

Získané výsledky lze chápat jako příspěvek do diskuze o charakteru lokální demokracie, na který lze navázat podrobnějším studiem problematiky komunálních voleb.

6 Seznam použitých zdrojů

- (1) BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.
- (2) PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- (3) ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa Publishing, 2008. 165 s. ISBN 978-80-87197-00-4.
- (4) PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: Teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- (5) Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- (6) ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.
- (7) LIPERTO VÁ, Šárka. *Státní dozor nad územními samosprávnými celky a jeho souvislosti se soudní kontrolou veřejné správy* [online]. (PDF) [cit. 2016-10-13]. Dostupné z: <https://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/sprava/Lipertova.pdf>
- (8) Ministerstvo vnitra ČR. *Kontrola a dozor výkonu samostatné a přenesené působnosti svěřené orgánům územních samosprávných celků* [online]. (PDF) [cit. 2016-10-13]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/metodicke-doporuceni-ke-kontrola-a-dozeru-usc-pdf
- (9) Frank Bold. *Nástroje občana při kontrole hospodaření obce* [online]. [cit. 2016-10-13]. Dostupné z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/korupce-a-jednani-uredniku/rada/nastroje-obcana-pri-kontrola-hospodareni-obce>
- (10) Nejvyšší kontrolní úřad. *Nejčastější dotazy* [online]. [cit. 2016-10-13]. Dostupné z: <http://www.nku.cz/cz/poskytovani-informaci/nejcastejsi-dotazy.htm>
- (11) Ministerstvo vnitra ČR, Kancelář veřejného ochránce práv. *Práva občanů obce (obecná část)* [online]. (PDF) [cit. 2016-10-13]. Dostupné z: http://www.ochrance.cz/uploads/tx_odlistdocument/Doporuceni_Prava_obcanu.pdf
- (12) KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. Praha: Professional Publishing, 2006. 482 s. ISBN 80-86946-01-0.
- (13) Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

- (14) LEBEDA, Tomáš. Komunální volby klamou. Krátké zastavení nad problematickými aspekty volebního systému pro obecní zastupitelstva. *Acta Politologica* [online]. 2009, Vol. 1, No. 3. [cit. 2016-11-21]. Dostupný na: <http://acpo.vedeckecasopisy.cz/publicFiles/00056.pdf>. ISSN 1803-8220.
- (15) KOPŘIVA, Radek. Stabilita volební podpory politických stran v komunálních volbách. *Acta Politologica* [online]. 2010, Vol. 2, No. 3. [cit. 2016-11-21]. Dostupný na: <http://acpo.vedeckecasopisy.cz/publicFiles/00083.pdf>. ISSN 1803-8220.
- (16) KOPŘIVA, Radek. Analytické možnosti využití preferenčních hlasů při výzkumu volebního chování ve volbách zastupitelstev obcí. *Acta Politologica* [online]. 2012, Vol. 4, No. 3. [cit. 2016-11-21]. Dostupný na: <http://acpo.vedeckecasopisy.cz/publicFiles/00334.pdf>. ISSN 1803-8220.
- (17) DRAHOKOUPILOVÁ, Zdeňka, VAJNAR, Milan, BENČÍK, Michal. *Strašice v obrazech a textech 1349 – 2002*. [CD-ROM] Strašice, 2002 [cit. 2016-11-21].
- (18) Google maps. *Strašice* [online]. [cit. 2016-11-21]. Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/place/Stra%C5%A1ice/@49.7340971,13.753406,14z/data=!3m1!4b1!4m2!3m1!1s0x470b02ff9dcb370f:0x400af0f6615ecc0>
- (19) Brding.cz. *Strašice - znak* [online]. [cit. 2016-11-21]. Dostupné z: http://www.brding.cz/?attachment_id=1638
- (20) Brding.cz. *Lipovsko a okolí* [online]. [cit. 2016-11-21]. Dostupné z: <http://www.brding.cz/pesky/lipovsko-a-okoli/>
- (21) Brdy. *O starých řemeslech* [online]. [cit. 2016-11-21]. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/223/30/>
- (22) Domov pod Brdy. *Památky a historie obce Strašice* [online]. [cit. 2016-11-21]. Dostupné z: <http://www.domov-pod-brdy.cz/zajimavosti-v-okoli/pamatky-obce-strasice>
- (23) Český statistický úřad. *Počet obyvatel a domů podle výsledků sčítání od roku 1869* [online]. [cit. 2016-11-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/sldb/pocet-obyvatel-a-domu-podle-vysledku-scitani-od-roku-1869>
- (24) Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. [cit. 2016-11-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

- (25) Český statistický úřad. *Veřejná databáze* [online]. [cit. 2016-11-21]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf;jsessionid=_gKIwSx5E7TWx7jJYZDjW-wxxdi8gze8H-vwRSShQ_KxanELi51Q!1499957865?page=statistiky
- (26) LEXOVÁ, Eva, MAKAJ, Tomáš. *Strašický měsíčník: Barňák* [online]. 2002 – 2017. [cit. 2017-02-15]. Dostupný na: <http://strasice.rokycansko.cz/index.php/barnak>
- (27) Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí. *Informace o nedostupnosti statistických údajů* [online]. [cit. 2016-11-21]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/neni-k-dispozici>
- (28) VOLBY.cz. *Výsledky voleb a referend: Zastupitelstva obcí (2002 – 2014)*. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://volby.cz/>
- (29) OBEC STRAŠICE. *Zastupitelstvo obce: Usnesení (2002 – 2014)*. [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://strasice.rokycansko.cz/index.php/organy-obce/zastupitelstvo-obce/category/10-zastupitelstvo-obce-usneseni>
- (30) NERAD, František, REJCHRT, Stanislav, DEZORT, Karel, KALVAS, Martin. *Plný pytlík strašických problémů* [online]. 2014, No. 282. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://nerad.rokycansko.cz/ppsp-pytlik-c-282/5601>

7 Seznam použitých zkratk

a.s.	akciová společnost
A pro Strašice	Alternativa pro Strašice
BEZPP	bez politické příslušnosti
ČSÚ	Český statistický úřad
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
KL	kandidátní listina
KSČ	Komunistická strana Československa
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
NK	nezávislí kandidáti
ODS	Občanská demokratická strana
SOS	Strana pro otevřenou společnost
s.p.	státní společnost
TOP 09	Tradice, odpovědnost, prosperita

8 Seznam obrázků

Obr. č. 1: Poloha obce Strašice	30
Obr. č. 2: Znak obce Strašice	32
Obr. č. 3: Roubený dům v části obce Dvůr	33

9 Seznam tabulek

Tab. č. 1: Počet členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel	17
Tab. č. 2: Uplatnění preferenčních hlasů	27
Tab. č. 3: Metoda výpočtu obyvatel	37
Tab. č. 4: Výsledky voleb 2002	49
Tab. č. 5: Zastupitelstvo obce pro rok 2002	49
Tab. č. 6: Výsledky voleb 2006	55
Tab. č. 7: Zastupitelstvo obce pro rok 2006	55
Tab. č. 8: Výsledky voleb 2010	60
Tab. č. 9: Zastupitelstvo obce pro rok 2010	60
Tab. č. 10: Výsledky voleb 2014	64
Tab. č. 11: Zastupitelstvo obce pro rok 2014	65

10 Seznam rovnic

Rovnice 1: Výpočet volební klauzule	24
---	----

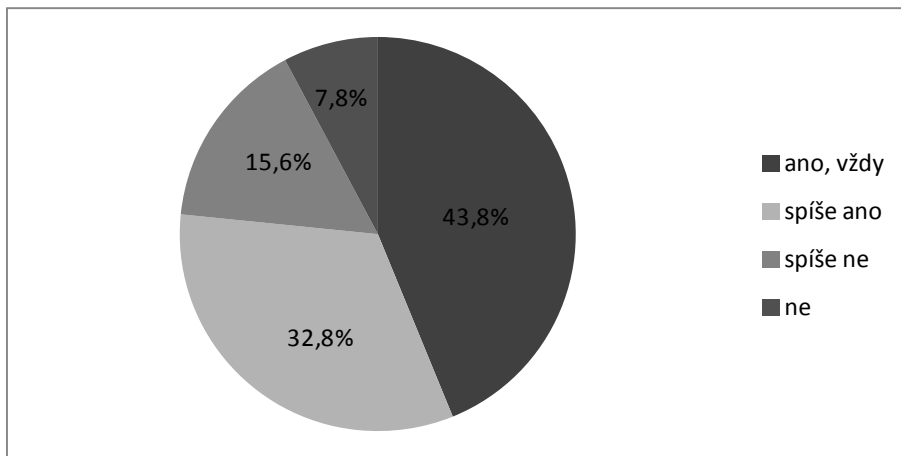
11 Seznam grafů

Graf č. 1: Struktura počtu obyvatel	37
Graf č. 2: Struktura obyvatel podle pohlaví	38
Graf č. 3: Věková struktura obyvatel	39
Graf č. 4: Vzdělanostní struktura	41
Graf č. 5: Národnostní struktura	42
Graf č. 6: Náboženská struktura	43
Graf č. 7: Nezaměstnanost obyvatel	45
Graf č. 8: Struktura kandidátů bez politické příslušnosti	68
Graf č. 9: Struktura kandidátů podle pohlaví	69
Graf č. 10: Struktura kandidátů podle věku	70
Graf č. 11: Struktura kandidátů podle vysokoškolského vzdělání	71
Graf č. 12: Účast v komunálních volbách	72

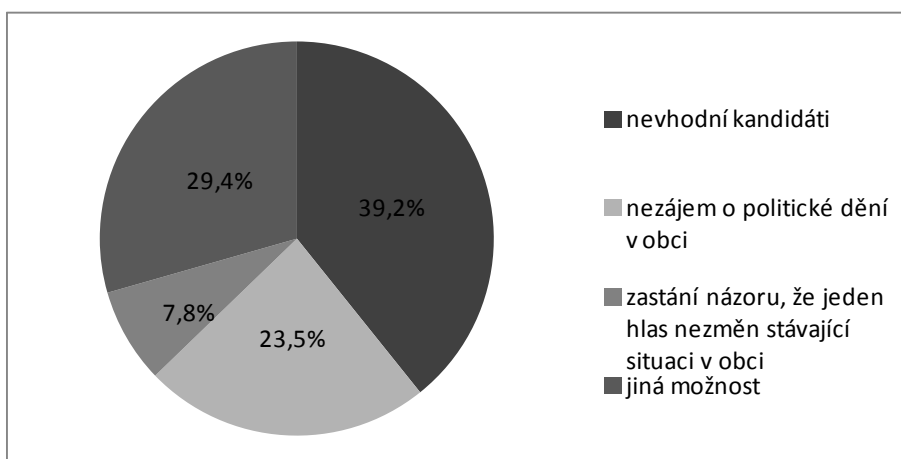
12 Přílohy

Příloha A – Dotazníkové šetření

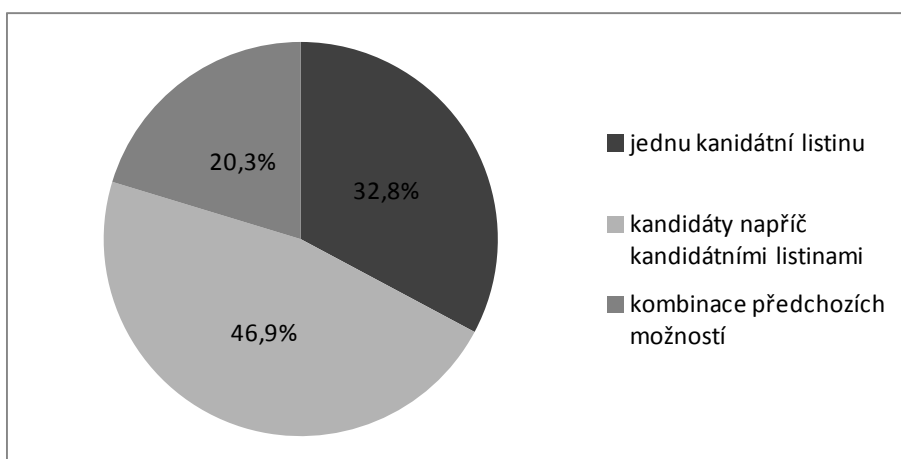
1. Účastníte se komunálních voleb?

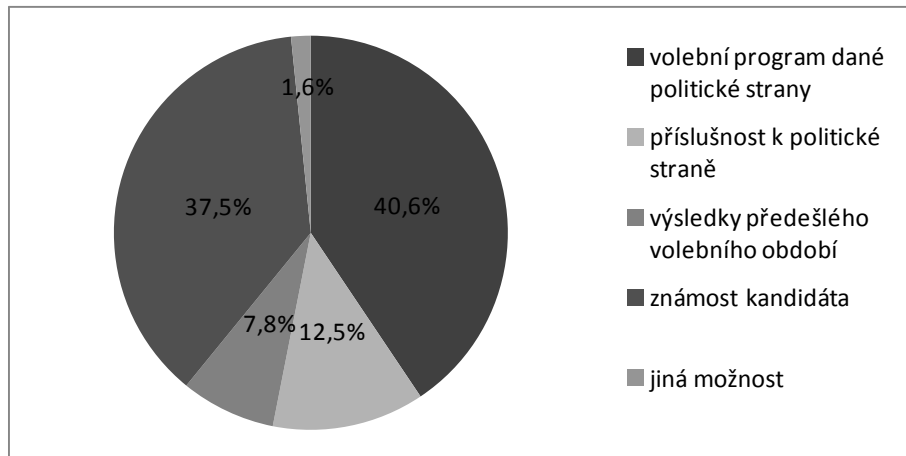
2. V případě, že se neúčastníte, jaký je hlavní důvod?

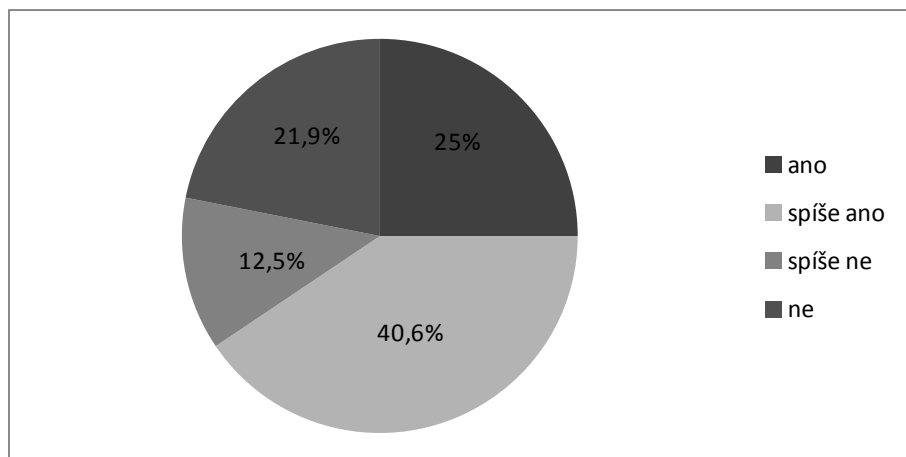
3. Pokud se účastníte voleb, poté označujete:

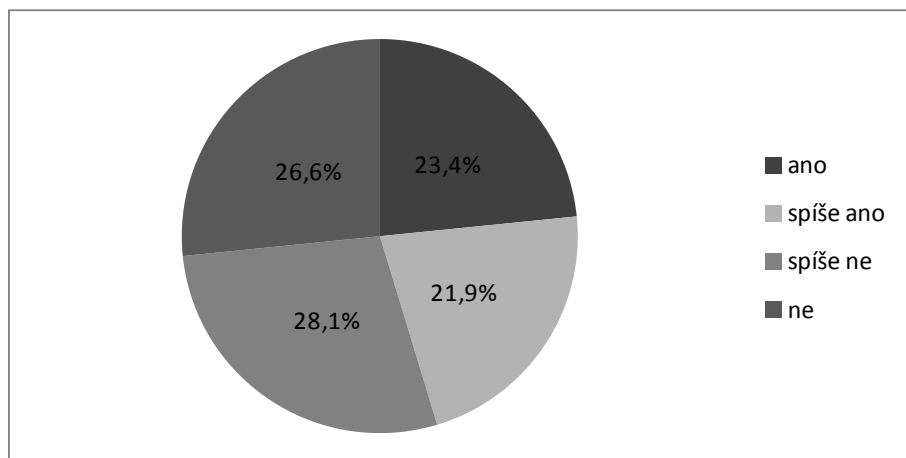
4. Co Vás při výběru/hlasování nejvíce ovlivňuje?

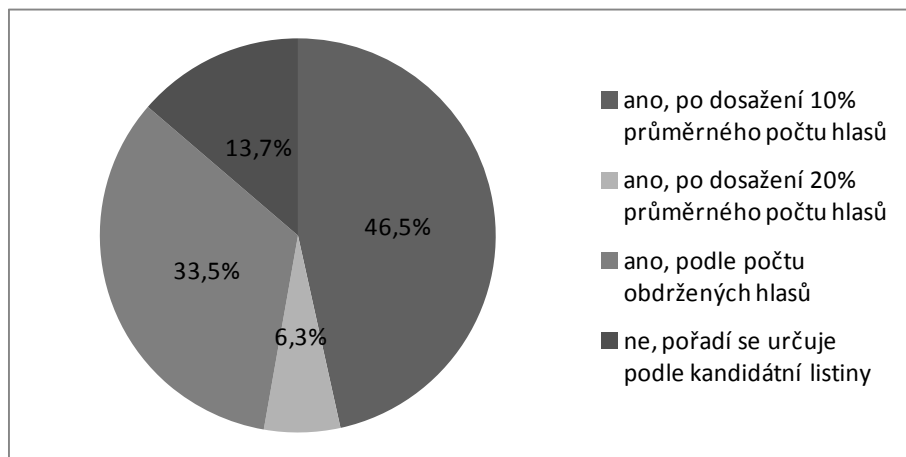
5. Využíváte vždy maximální počet možných hlasů (v obci Strašice 15 hlasů)?

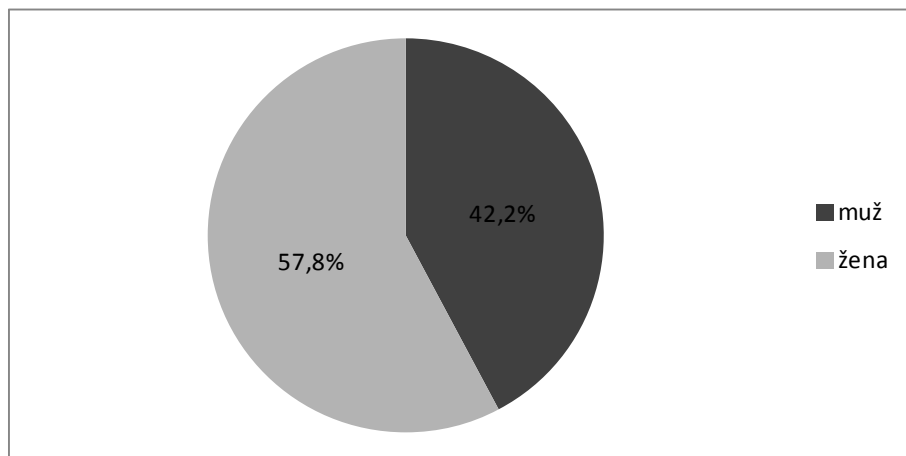
6. Znáte princip, na kterém je založeno přerozdělování mandátů pro jednotlivé politické strany?

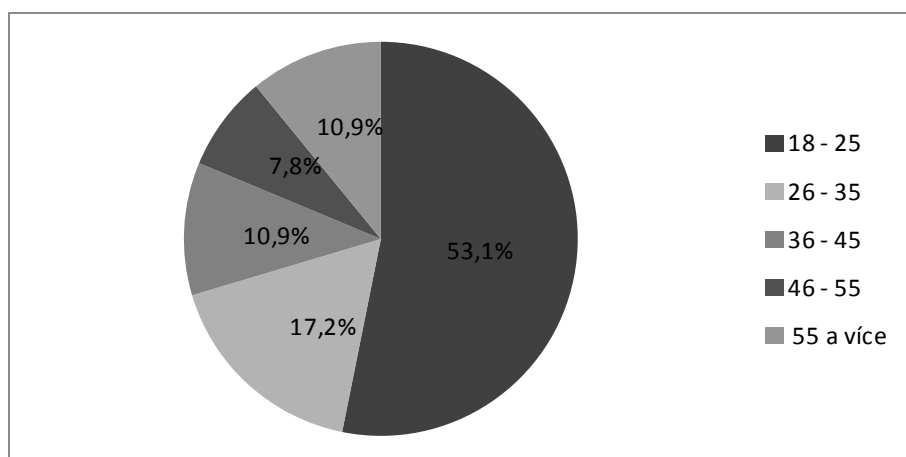
7. Je možné posunutí kandidáta ze spodní části kandidátní listiny do horních pozic?

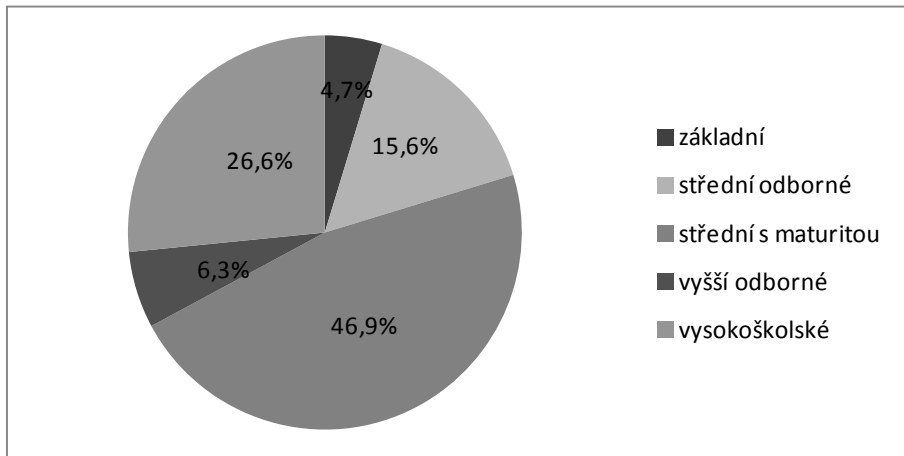
8. Jaké je Vaše pohlaví?

9. Kolik Vám je let?

10. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

11. Jaký je Váš sociální status?

